Мүнөөдэр— медицинын хүдэлмэрилэгшын үдэр

МЕДИЦИНЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ АМАР МЭНДЭ!

Республикын түб больница. ряад оронойнмнай зүг бүхэн хүнүүд ерэжэ, эндэ арга лна. Больницын коллектив а ехэ. Хэды олон таһаг, ларатори, кабинедүүд бии гээ! Зураг дээрэ: хүн зоной үр энхые хамгаалдаг гуламуудай нэгэн болохо респубканска больницын гэрнүүд руулагдана.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ОСМОС—121" НИИДЭБЭ

ТАСС-ай мэдээсэл

зарые тойрон дабшадаг мос-121» гэжэ ээлжээтэ хэодон 1966 оной июниин 17-оветскэ Союзһаа табигдаба. мэл одон дээрэ тодхогдоһон ратура гэмгүй һайнаар хүлэ. Тоололго-согсололгын р абтаһан мэдээнүүдые шэнхэ байнхай.

АРАД ЗОНОЙ элүүр энхын түлөө

Мүнөөдэр медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр—совет арадай элүүр энхэ байдалые хамгаалагшадай һайндэр. Энэ үдэрые гансал медицинын хүдэлмэрилэгшэд бэшэ, харин бүхы республикымнай арад түмэн баярай оршон байдалда түрүүшынхеэ тэмдэглэжэ байна.

Арадай элүүр энхэ байдалые саашадань улам хүгжөөхэ, хото хүдөөгэй хүн зониие эмшэлхэ, элдэб үбшэнһөө уридшалан һэргылхэ хэрэгые нарижуулан һайжаруулха талаар үргэн хэмжээнүүд шэнэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагдаһанхай. Экономикын бурьялан һалбаралта, арад зоной материальна энхэ тэниглэн байдалай саашадаа улам һайжаралга, социалис соёл культурын ургалта—эдэ бүгэдэ ажалшадай ухаан бодолой, эрдэм бэлигэй, бэе махабадай тэгшэ һайнаар хүгжэлтэдэ туһална, туһалхашье.

Совет правительство анханда байгуулагдаһан үдэрһөө хойшо арадай элүүр мэндые хамгаалха хэрэгые гүрэн түрын шухалын шухала удха шанартай хэрэг гэжэ тоолодог. Элүүрые хамгаалгын Арадай Комиссариадые байгуулха тухай хуулида 1918 оной июлиин 18-най үдэр В. И. Ленин гараа табижа баталһан юм.

Мүнөө жэлһээ эхилжэ саашадаа медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрые жэл бүри ёһолон тэмдэглэхэ болоһон ушар хадаа арад зоной элүүрые хамгаалгада медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй угаа ехэ габьяатай, совет обществын ажабайдалда тэдэнэй үүргэ болон ажалай гүн удхатай байһанай бата гэршэ мүн. Совет врачнуудай ашата ажал хүдэлмэринь парти болон правительствын зүгһөө үндэр дээдэ сэгнэлтэдэ хүртэбэ.

Манайда хүн зоной элүүрые хамгаалгын эмхидхэгдэһээр 48 жэл болобо. Энэ үе соо совет медицинын туйлаһан амжалтанууд тон ехэ. Совет хүнүүдтэ түлбэригүй, али бүхы талаар эмнэлгын туһаламжа үзүүлэгдэнэ. Энээндэ гүрэнэй зүгһөө туйлай ехэ мүнгэн зөөри гаргашалагдадаг байһаниинь эли. Теэд засаг түрэмнай ямаршье хүндэ хүшэр үедэ арадай элүүрые хамгаалгада хэрэгтэй зөөри зөөшөөр таһаралтагүй хангажа байдаг.

Революциин урда тээ манай Буряад орондо оройдоол 210 хүнэй хэбтэжэ эмшэлүүлхэ зургаан больница, 7 амбулатори, 33 фельдшерскэ пункт байһан. Мүнөө Буряадай АССР-эй эмнэлгын эмхи зургаанууд 7000 гаран үбшэнтэниие нэгэн доро больницада оруулжа эмшэлхэ олон зуугаад эмнэлгын газарнуудтай, мянга гаран врачнуудтай, таба мянга гаран медицинын дунда мэргэжэлтэдтэй болоһон байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ республика доторнай олон томо больницанууд баригдаба: республиканска больница, Улаан-Үдэ хотын дүрбэдэхи больница, ариг сэбэрэй-эпидемиологиин станци, Захааминай аймагай түб больница, Сэлэнгын ЦКК-гай дэргэдэхи больница гэхэ мэтэ. Мүнөө жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха эмнэлгын барилганууд олон. Республикын колхоз, совхозууд өөһэдынгөө хүсөөр олон амбулатори, больницануудые барижа байнхай.

Республикын эмнэлгын зургаануудай материально-техническэ баазанууд нилээд һайжаруулагдаа. Үнгэрһэн долоон жэлэй үедэ хоёр миллион шахуу түхэригэй медицинын түхеэрэлгэ хэрэгсэлнүүд абтаһан. Республикымнай эмнэлгэ-шэнжэлэлгын газарнууд олон янзын техникэ, лаборатори, физиокабинет болон бусад түхеэрэлгэнүүдээр зэбсэгжэнхэй. Жэл бури элүүрые хамгаалгын зургаанууд шэнэ, аргаламжын шанар ехэтэй эмүүдээр хангагдана.

Үбшэнһөө уридшалан һэргылхэ, эмнэхэ, ажалай болон ажаһуудалай эрхэ байдал һайжаруулха, ута наһа хангаха—иимэ зорилгонуудые манай медицинэ урдаа табина. Энээниие бэелүүлхын тула врачнууд үбшэнтэниие аргалха, ажалшадай бэеын элүүр мэндые саг үргэлжэ шалгажа байха, арад зониие ариг сэбэр сахихаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэри үргэн далайсатайгаар ябуулна.

Республика доторнай ариг сэбэрые сахиха албанай хүдэлмэри нилээд һайжараа. Улад зоной дунда элүүржүүлгын угаа ехэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар мүнөө элдэб янзын халдабарита үбшэн, тарбаган тахал, нюдэнэй үбшэн гэхэ зэргэ аюулта үбшэнгүүд усадхагданхай. Улаан эшэргэнэ, хоолойн хаалта, полиомиелит үбшэнгөөр үбшэлхэ ябадал тон үсөөн болоо.

Медицинын хүдэлмэрилэгшэд—арадай үнэн сэхэ туһамаршад, сообет хүнүүдэй элүүр мэндые хамгаалха хэрэгтэ угаа ехэ үүсхэл оролдолго гаргадаг байһанаараа хүндэтэй. Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрөөр дашарамдуулан, республикын больницын нейрохирургын таһагые даагша, Буряадай АССР-эй габьяата врач С. С. Бороноев, республикымнай үнинэй мэдээжэ врач, өөрынгөө үндэр шадабари оролдолгоор олон хүнэй ами наһа абарһан Зэдын аймагай больницын главна врач З. И. Пирогова, Загарайн аймагай Хандагатайн участогай больницын главна врач В. Б. Болонин, Улаан-Үдэ городой нэгэдэхи больницын шүдэнэй врач З. М. Павленко, Хурамхаанай больницын акушер С. Т. Доржиева, Хэжэнгын больницын санитар А. Н. Алексеева оролдосотой үүсхэлтэй ажалаараа олониитэ ажалшадта магтаалтай юм.

Медицинын эрдэм ухаанай туйлалтануудые хэрэглэн, хүнэй зүрхэндэ, мүн бусад бэедэ элдэб орёо нарин операци хэжэ, үбшэндэ нэрбэгдэһэн хүнэй махабадай зарим органуудые һэлгэхэ мэргэжэлтэй врачнууд республика доторнай бии. Нейрохирургнууд хүнэй ураг тархида операци хэнэ. Нюдэнэй сэсэгые шэнээр һуулгаха, шэхэндэ, мүн бусад амин газарта операци хэхэ шадабаритай мэргэжэлтэ врачнууд олон.

Хүдөө нютагуудта тусхай мэргэжэлэй эмнэлгэ эмхидхэмээр болоо. Мүнөө хүдөөгэй аймагуудай түбтэ тиимэ тусхай мэргэжэлэй эмнэлгэнүүд хэгдэжэ захаланхай. Хүдөө ажахын хүдэлмэриин халуун хаһада хээрэ, поли, фермэ дээрэнь ошожо ажалшадта эмнэлгын туһаламжа үзүүлдэг болонхой. Иимэ нүүдэл амбулаторинуудые аймагай больницанууд, городуудтахи эмнэлгын зургаанууд хүдөө эльгээдэг. Эдэнэр эмнэлгын туһаламжа үзүүлхэһээ гадна, хүдөөгэйхидэй дунда ажаллаха ариг сэбэрэй эдэбхитэдые бэлэдхэдэг байна. Мүн яаралтай сагта холын хүдөө нютагуудай ажалшадта эмнэлгын туһаламжа үзүүлхэ, хүндэ үбшэнтэниие түбэй эмнэлгэдэ асарха талаар санитарна авиаци эмхидхэгдэнхэй.

Шэнэ табан жэл дотор республикын ажалшадые медицинын талаар хангалга бүри ехээр хүгжөөгдэхэ. Табан жэлэй түсэбэй ёһоор республикын больницануудай койкануудай тоо үшөө 50 процентээр олошорхо гэхэ гү, гурба мянга табан зуун хүнэй эмшэлүүлхэ байра байдал шэнээр түхеэрэгдэхэ юм. Олон янзын эмнэлгэ хэхэ шэнэ больницанууд Хяагтада, Мухар-Шэбэртэ, Улаан-Үдэдэ баригдаха.

Медицинын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө тусхай һайндэрые баяр баясхалантайгаар ёһолон тэмдэглэхэ зуураа, түрэл партиингаа XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө, совет хүн зоной элүүр энхэ, хүдэр шэнраг, зол жаргалтай ажаһуухын түлөө үнэн сэхээр тэмсэхэ байһаниинь дамжаггүй.

Ц-Д. ЭРДЫНЕЕВ,
Буряадай АССР-эй элүүрые хамгаалгын министрэй орлогшо.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 145 (11131) | 1966 оной июниин 19, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

ХАНИ БАРИСААНАЙ ҺАЙНДЭР

ЕЛЬСИНКИ, июниин 17. ТАСС-схай корреспондентнүүд Ю. Бо-, Е. Ершов иигэжэ мэдээсэнэ: СР-эй Министрнүүдэй Соведэй лэгшын Финляндида айлшалга жэ байна.

Финлянди—Советскэ Союз» обвын, «Паасикиви обществын» эдэр үдын хойно эмхидхэһэн ми хани барисаанай хүршэ ёһолитэ ехэ һайндэр болоо.

Финлянди—Советскэ Союз» гэ 1944 ондо эмхидхэгдэһэн обще о 230 мянган гэшүүд тоолог Тэрэнэй хүндэтэ түрүүлэгшэнь ляндиин президент У. К. Кекко юм. СССР-эй эб найрамдалда ай гадаадын политикые, эконон, эрдэм наукын, культурын та туйлаһан Советскэ Союзай ам ануудые арад зонойнгоо дунда улха талаар энэ общество эдэб хэтэй хүдэлмэри ябуулжа бай

ляндиин президент байһан К. Паасикиви гэгшын нэрэ г общество Ю. К. Паа виин үзэл суртаалые та а зорилго урдаа табидаг юм. К. Паасикиви болбол Советскэ тай Финляндиин байгуулһан ха барисаанай, хани харилсаануу мүнөөнэй политическэ хараа шу үндэһэ һуури табиһан байгаа. тингдэ хабаадагшад Хельсин арадай хүдэлмэришэнэй уни тедэй актова зал соо суглараа. университедэй үүдэндэ хүндэтэ айлшаниие, Финляндиин пре тые «Финлянди — Советскэ » обществын түрүүлэгшэ про Е. Фон Бунсдорф, «Паасики обществын» түрүүлэгшэ профес Я. М. Янссон угтаба.

офессор Бунсдорф эб найрамда хэрэгэй түлөө тэмсэжэ байһан скэ Союзай түлөөлэгшэ—Совет правительствые толгойлогшодо ор иигэжэ хандана:

сподин премьер-министр. Финиин, Советскэ Союзай арадуудай ндохи хани барисаае хамгаа гэжэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб мдал хамгаалагша гэжэ би ие амаршалнаб.

дэ байһан хүн зоной альга таан доро СССР-эй Министрнүү оведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косы трибунада гаража. үгэ хэлэнэ. тинг эмхидхэһэнэйнь, хани ха ёһоор угтаһанайнь түлөө лянди—Советскэ Союз» обще правленидэ, тэрэшэлэн «Паави обществодо» А. Н. Косыгин хүргэнэ.

СР Финлянди хоёрой хоорондо хани харилсаае хүгжөөлгэ танай й тушаалта хүнүүдэйшье, мүн союзай, залуушуулай, бусад итын организацинуудай хэрэг болонхой гэжэ бидэнэр ханангяар харанабди гээд А. Н. Косыгин хэлэбэ. Танай ороной хүн зоной үргэн олониитые нэгэдүүлһэн «Финлянди—Советскэ Союз» обществодо Финляндиин гүрэнэй ажал ябуулагшадай ехэ анхарал хандуулжа байһые бидэнэр үндэрөөр сэгнэнэбди. Энээн тухай обществын хүндэтэ түрүүлэгшэ президент У. Кекконен, премьер-министр Р. Паасио, мүн Финляндиин бусад хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай эндэ байлсаһаниинь гэршэлнэ.

Энэ обществын бүхы гэшүүдые, Хельсинки городой эндэ байлсаһан эрхэтэдые халуун зүрхэнһөө амаршалхыемни, мүн таанарта, Финляндиин бүхы арадта совет арадай үмэнэһөө эб найрамдалай, тэниглэн байдалай, амжалтын үнэн зүрхэнэй хүсэлэл хүргэхыемни зүбшөөгыт.

Манай оронууд олон жэлэй туршада һайн хүршэнэр, хани нүхэд шэнгеэр оршон байдаг. Тиихэдээ өөһэдынгөө холбоо барисаануудые үргэдхэжэ, тэгшэ эрхэтэйгээр, бүхы талын хани харилсаануудые хүгжөөхын тула шэнэ шэнэ арга боломжонуудые хэрэглэн байдаг юм. Энэ ушар хадаа манай хани ёһоной харилсаануудай үе сагаар шалгагдан туршагдажа, бата бэхи байһыень гэршэлээ гэжэ хэлэхэ эшэ үндэһэ манда олгоно.

Эб найрамдалай, хүгжэлтын ашатуһада хани харилсаатай байха гэһэн манай гүрэнүүдэй, арадуудай үнэн зүрхэнэй эрмэлзэл хани барисаан, хани харилсаан ба харилсан туһалалсаха тухай 1948 оной апрелиин 6-да баталагдаһан договор дотор тодорхойлогдоо һэн гээд А. Н. Косыгин үгэеэ үргэлжэлүүлнэ. Энэ договор болбол, манай оронуудай политическэ ажал ябуулагшадай тэмдэглэһэнэй ёһоор, Совет—Финляндиин хани харилсаанай түүхэдэ хубилалтын шэнэ шата нээһэн, тэдэнэй бүхы талаараа амжалтатайгаар хүгжэхын эшэ үндэһэ байгуулһан юм, мүн нэгэн хамта Европодо эб найрамдал байгуулха хэрэгтэ туһалаа, мүнөөшье туһалжа байһаар.

Энэ хадаа баруун тээхи зарим ажал ябуулагшадай һанаанда таарагүй. Тэдэнэр хани харилсаанай, этигэл найдабариин бэшэ, харин Советскэ Союз Финлянди хоёрой хоорондохи адаряатай, зүрилдүү харилсаануудай сагта бусан ерэхэ гэжэ һанадаг юм.

Хүршэ ёһоной хани харилсаанай бата бэхидэ, хилэнүүдэй эбдэршэгүй байлгада этигэн байха, ондо ондоо ниитын байгуулалта болбол гүрэнүүдэй хоорондохи этигэл найдабари байгуулгада һаад хэхэгүй юм гэжэ дэлхэй дээрэ тогтоһон мүнөөнэй оршон байдалда найдаха ябадал тон шухала юм гэжэ А. Н. Косыгин тэмдэглэбэ.

Мүнөөнэй дэлхэй дээрэ гүнзэгы ехэ хубилалтанууд боложо байна. Олон арадууд социализмын харгы замда ороод, энэ харгы замаар урагшаа амжалтатайгаар дабшана. Урдань колониальна дарлалта доро байһан арадуудай сүлөөрэлгын хүдэлөөн улам бүри үргэн дэлисэтэй боложо байнхай. Бусад арадууд бэеэ даанхай байхын түлөө, өөһэдынгөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэл үргэлжэлүүлжэ байһаар. Олон тоото политическэ, социальна, экономическа асуудалнуудые шиидхэхын тула хаа хаанагүй эдэбхитэй эрмэлзэл үргэдэжэ байнхай. Эб найрамдалай, арадуудай хуби заяанай ерээдүйе шиидхэхэ шэнэ шэнэ зорилгонуудые ажабайдал табина.

Арадуудай бэеэ даанхай байдалые үгы хэхэ, буу зэбсэг хэрэглэхэ, эзэрхэг түримхэй добтолго хэхэ гэжэ һэдэлгэ гаргажа байһан, Вьетнамда үүдхэһэн шэнги дай хэжэ байһан сагта эб найрамдал хангагдаха юм гэжэ тооложо болохогүй. США өөһэдынгөө хүсэнүүдые Вьетнамда хэршье ехэ болгог, тэдэнэр вьетнам арадые илажа шадахагүй гээд А. Н. Косыгин заана.

Америкын эзэрхэг добтолгые зогсоохын түлөө бүхы дэлхэй дээрэ эдэбхитэй тэмсэл дэлгэрээ. Эб найрамдалай бүхы хүсэнүүд, арадуудай аюулгүй байдалые хүндэлдэг бүхы хүнүүд буруушаалгын, зэбүүрхэлгын хүдэлөөндэ хабаадажа байна.

Энэ олониитын хүдэлөөндэ танай обществын эдэбхитэйгээр хабаадажа, Вьетнамдахи Америкын эзэрхэг түримхэй добтолгые болюулха гэһэн һайн һайхан зорилго урдаа табиһаниень бидэнэр үндэрөөр сэгнэнэбди гээд А. Н. Косыгин саашань хэлэнэ. Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ гээшэ нэгэ гүрэнүүдэй зүгһөө бусад гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгтэ хамааралсалгада эсэргүү, арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байхын түлөө эрид шууд тэмсэхэ гэһэн удхатай юм.

Вьетнамда Америкын эзэрхэг түримхэй добтолгые болюулхын түлөө тэмсэл Европын хэрэгтэ сэхэ хабаатай гэжэ би танай анхаралые хандуулхые хүсэнэб.

НАТО-гой сэрэгэй политическэ бүлэглэлэй талаар уялгануудаараа Холбоото Штадуудтай холбоотой байһан Европын олон гүрэнүүд, тэрэ тоодо танай хүршэнэршье, Америкын хүтэлбэрилхы бүлэг хүнүүдэй дэлхэйн ямаршье районуудта үүдхэһэн сэрэгэй тулалдаануудта, дура хүсэлшье үгы һаань, хабаадуулагдаха бодото аюул бии гээшэ.

Мүн Европодошье түгшүүрилтэй оршон байдал тогтожо байна. Тэндэ Баруун Германиин үһөө хяһаагаа абаха гэһэн бүлэг хүнүүд США-гай дэмжэлгээр дайнай һүүлээрхи хилэнүүдые хубилгаха, ядерна буу зэбсэг гартаа абаха гэһэн эрилтэ табина.

Иимэ оршон байдалда эб найрамдалые, Европын аюулгүй байдалые хамгаалха талаар хамтын хэмжээнүүдые абаха гэһэн үзэл бодол арадуудай, Европын бодото байдалые харааадаа абадаг политическэ ажал ябуулагшадай ухаан бодолдо улам хүсэтэйгөөр нэбтэрэн орожо байна. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада Европын хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй зүгһөө—социалистическэшье, социалистическэ бэшэшье—энэ талаар тодорхой хэмжээнүүд абтаа, зохихо дурадхалнууд ороһон юм.

Советскэ правительство Европодо бата бэхи эб найрамдалай оршон байдал байгуулгада шэглүүлэгдэһэн үнэн сэхэ, бодомжотой бүхы хүсэл оролдолгонуудые дэмжэнэ. Энэ хадаа бэелүүлэгдэмээр зорилго гэжэ бидэнэр батаар этигэнэбди. Энэ зорилгые дүүргэхын тула нэн түрүүн Европодо Германиин хоёр гүрэн оршон байдаг. Европодо хилэнүүд тухай шиидхэгдээгүй асуудал үгы гэжэ Баруун Германиин мэдэрхэнь тон шухала.

Эб найрамдал тухай оролдолго гаргажа, Советскэ правительство Европын аюулгүй байдалые хамгаалха асуудал тушаа Европын ниитэ конференци зарлаха гэһэн үүсхэл гаргаа юм. Европодо эб найрамдал хангаха гээшэ Европын бүхы гүрэнүүдэй — ехэшье, багашье гүрэнүүдэй хэрэг мүн. Бидэнэр энэ асуудалые ехэ удха шанартай дээрэ тоолонобди. Манай эдэбхи үүсхэл олониитын зүгһөө, тэрэ тоодо танай ороной олониитын зүгһөө халуун дэмжэлгэдэ хүртэхэ гэжэ найданабди.

Финлянди Советскэ Союз хоёрой хоорондохи хани барисаанай үндэһэ һуури танай орониие Паасикивиин толгойлжо байһан үедэ табигдаһан юм. Тэдэ жэлнүүдтэ зохёогдоһон хараа шугам демократическа үргэн ехэ бүлэгүүдэй зүгһөө халуунаар дэмжэгдэһэн байгаа. Мүнөө энэ хараа шугамые президент Кекконен амжалтатайгаар үргэлжэлүүлжэ байна.

Үгынгөө түгэсхэлдэ А. Н. Косыгин Советскэ Союзай арадуудай үмэнэһөө Финляндиин эрхэтэдтэ шэнэ амжалта, амгалан байдал хүсэбэ. Мүн үнэн зүрхэнэй, хани халуун угталгын түлөө Финляндиин президент Урхо Кекконендэ, правительствада, Финляндиин бүхы хани нүхэдтэ үнэн зүрхэнэй баяр хүргөө.

А. Н. Косыгинай үгые эндэ байгшад ехэ анхаралтайгаар шагнаа, альга ташалгаар угтаа.

Хельсинкиин арадай университедтэ болоһон хани барисаанай митинг финскэ телевиденеэр болон радиогоор дамжуулагдаһан байна.

. Н. КосЫгин ХельСинкидэ бусажа ерэбэ

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 17. ССС). СССР-эй Министрнүүдэй едэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косы, Финляндиин президент У. Кекконен Оула болон Раах аяншалһанайнгаа һүүлээр тусхай поездоор мүнөө үглөөгүүр Хельсинки бусажа ерээ.

удалдаа наймаанай палатада сайлалга болобо

ХЕЛЬСИНКИ, июниин 17. АСС). СССР-эй Министрнүүдэй едэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыай, тэрээнтэй суг ябалсаһан үүдэй хүндэлэлдэ зорюулан, э финско-советскэ худалдаа, маанай палата мүнөөдэр сайлалга хээ. Финляндиин президент У. К. Кекконен сайлалга дээрэ байлсаа.

Айлшадта хандан палатын түрүүлэгшэ П. Хонкаюри амаршалгын үгэ хэлэһэн байна.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

Арадай элүүрые хамгаалха талаар габьяатай байһанайнь түлөө РСФСР-эй эмнэлгэ-һэргылэлгын эмхи зургаануудай медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэ РСФСР-эй Габьяата врачай хүндэтэ нэрэ зэргэ РСФСР-эй Верховно Соведэй 1966 оной июниин 17-ной Указаар олгогдобо Тэрэ тоодо Буряадай АССР-һээ:

1. **Бороноев** Сергей Степановичта—республиканска больницын таһагые даагша.

2. **Хороших** Нина Петровнада —Хяагтын түбэй районно больницын таһагые даагша.

Гүрүүшын дабаан дабагдаба

НАРҺАТА. (Телефоноор абтаба) июниин 18.

Июниин 17-до Яруунын аймагай ажахынууд гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб болзорһоо урид дүүргэбэ. Бэлэдхэлэй пунктда 33700 центнер һүн тушаагдаа. Һарын дүүрэтэр аймагай ажахынууд хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 4 мянган центнерһээ бага бэшэ һү худалдаха хүсэлтэй.

Мүн аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэй түсэб 119 процент, үндэгэ 147 процент дүүргэһэн байна.

Яруунын совхозой хүдэлмэришэд болон алба хаагшд эрхим һайнаар ажаллажа гараа. Эдэнэр бүри июниин 10-да гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө дүүргээд, мяха тушааха түсэбөө 185 процентдэ хүргэһэн. Тэрэшэлэн «Комсомольский» совхозой ажалшад эршэмтэйгээр хүдэлжэ. гүрэндэ һү, мяха, үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб июниин 14-дэ бэелүүлһэн байха юм.

В. БОДРОВ.
КПСС-эй Яруунын райкомой секретарь.

ЗАГАНАЙ ФЕРМЭ ЭРХИМЛЭҺЭЭР

Заган-Адагай һаалиин фермэ жэлһээ жэлдэ ажалай ехэ амжалта туйлажа, Дзержинскэ совхоз соогоо түрүү һуурида гараханаа гадна, аймаг соогоо эрхимлэжэ суурхадаг. Эндэхи фермэ коммунис ажалай коллектив гэжэ үнинэй алдаршанхай. Фермын түрүү һаалишан Екатерина Панькова 5 һара соо 212 центнер һү һаагаад байна. Тиихэдэ Софья Литвинцева 17 үнеэдһээ 210 центнер һү һаагаа. Тус фермэ һү һаалиар хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Совхоз жэлэй туршада 2721 центнер һү гүрэндэ тушааха түсэбтэй аад, таба һара соо 1354 центнер тушаагаад байна.

И. БОРИСОВ.

Бэшүүр.

Варшавска договорто хабаададаг оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн

Варшавска договорто хабаададаг оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн Москвада болобо.

Болгариин Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Иван Башев, Венгриин Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Янош Петер, Германиин Демократическа Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Отто Винцер, Польшын Арадай Республикын гадаадык хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Мариан Нашковский, Румыниин Социалис Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Корнелиу Мэнеску, Совет Социалис Республикын Союзай гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, Чехословакиин Социалис Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Вацлав Давид уулзалгада хабаадаба.

Зүблөөн дээрэ Варшавска договорой политическэ консультативна комитедэй Бухарестдэ июлиин эхеэр болохо зүблөөнтэй дашарамдуулан, Европын аюулгүй байдал сахиха асуудалнууд, мүн Варшавын договорто хабаададаг оронуудта хабаатай бусад асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Зүблөөн хани барисаанай, бэе бэеэ бүрин ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

«ДЕПУТАДАЙНГАА УЯЛГАНУУДЫЕ ДҮҮРГЭЛГЭТЭЙ ХОЛБООТОЙ ГАРГАШАНУУДЫЕНЬ ДЕПУТАДУУДТА ТҮЛЭХЭ ТУХАЙ» СССР-эй 1938 ОНОЙ ЯНВАРИИН 17-ной ХУУЛИИН 3-дахи СТАТЬЯДА НЭМЭЛТЭ ОРУУЛХА ТУХАЙ

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтообо:**

1. СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд СССР-эй дотоодын бүхы авиационно замуудта агаарай транспортаар түлөөһэгүйгөөр ябаха эрхэтэй гэжэ тогтоохо.

Энээнтэй дашарамдуулан, «Депутадайнгаа уялгануудые дүүргэлгэтэй холбоотой гаргашануудыень депутадуудта түлэхэ тухай» СССР-эй 1938 оной январиин 17-ной хуулиин (СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнүүд, 1938 он, № 1) 3-дахи статьяда нэмэлтэ оруулжа, иимээр найруулха:

«СССР-эй бүхы түмэр харгынуудаар, уһан болон агаарай (дотоодын) замуудаар түлөөһэгүйгөөр ябаха эрхэ олгоһон саг үргэлжын биледнүүдые СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта зорюулан бии болгохо».

2. Энэ Указые СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада табиха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ПОДГОРНЫЙ.

ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

осква, Кремль.
1966 оной июниин 17.

СОВЕТ АРТИСТНУУД ЯПОН ОРОБО

НАХОДКО (Приморско хизаар), июниин 17. (ТАСС-ай корр.). Совет киногой бүлэг мэдээжэ артистнууд Япон орохоёо «Байкал» гэжэ теплоходоор Находкоһоо мүнөөдэр гараба. «Дайн ба эб» гэһэн советскэ кинофильмые Япондо түрүүшынхеэ харуулгатай дашарамдуулан, С. Бондарчук, В. Тихонов, И. Скобцева, Л. Савельева гэгшэд наранай мандадаг орондо айлшалхаяа мордобо.

Японой соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдтэй совет артистнууд хэдэн удаа уулзаха.

Коммунистнууд Надежда Ананьевна Чиркова Борис Матвеевич Матвеев хоёр «Теплоприбор» заводой экономистнууд юм. Эдэ хүнүүднай эдэбхитэй агитаторнууд, КПСС-эй XXIII съездын, КПСС-эй ЦК-гай майн Пленумэй материалнуудые олондо ойлгуулхын түлөө ехэхэн оролдолго гаргана. Һаяхан үнгэрhэн hунгалтын урда тээ агитаторнуудай ажал хүдэлмэри ехэ байгаа. Зураг дээрэ: коммунистнууд, агитаторнууд Н. А. Чиркова Б. М. Матвеев хоёр ээлжээтэ хөөрэлдөөндөө бэлдэжэ байна.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

Партийна hуралсалай жэлэй дүнгүүдhээ

ПРОПАГАНДИСТЫН ШАДАБАРИ

Хүнүүдтэ юумэ ойлгуулжа шадаха гээшэ пропагандист, лектор, агитатор болоод хүн зоной дунда хүдэлмэри ябуулдаг хүн бүхэнэй hанаа сэдьхэл зобоодог асуудал. Һуралсалай үнгэрhэн жэлэй үедэ хараhан зарим ажаглалта тухай, нэгэ пропагандистын дүршэл шадабари тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй.

Баргажанай аймагай Уланай сомоной партиин XXII съездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр С. И. Тараскин үнихэнэй хүдэлдэг. Һүүлэй табан жэл соо нүхэр Тараскин манай колхозой партийна организациин дэргэдэ байгуулагдаhан теоретическэ семинарые хүтэлбэрилдэг. Колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, сомоной газар дээрэ байhан эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд, hургуулиин багшанар, хамтадаа 53 хүн энэ семинарта hурадаг. Эдэнэр хэшээлдээ ехэ дуратайгаар ябадаг гэжэ онсолон тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Марксистско-ленинскэ эрдэмдэ hураха хүсэлэнтэй, дуратай болохо гээшэ тон шухала. Энэ хадаа пропагандистын дүршэл шадабариhаа болоно гэжэ тэмдэглэхэ байнаб. Хэшээлэй болоходо хүнүүдэй хожомдохо ябадал гэжэ байдаггүй. Хүниие hуралса гэжэ уялгалха, баадхахада болохо юм аабза. Теэд энээнhээ ямар үрэ гарахаб даа. Тиимэhээ хэшээл бүхэниие hонирхолтойгоор, хүнэй дура хүсэл хүдэлгэмөөр үнгэргөөл хала талэнэрэй дура татажа боломоор ха юм. Эгээл энэ талаараа пропагандист С. И. Тараскинай шадабари дүршэл баян гээшэ аабза. Энэ хүн хорёод шахуу жэл соо пропагандистын ажалда ябажа байнхай. Энэ үе соо шадабари мэргэжэлээ улам мулижэ hайжаруулhаниинь ойлгосотой.

Пропагандист С. И. Тараскинай хөөрөөн hонирхолтой, тодо hонор, ойлгосотой, нютагай байдалhаа этигэмэ жэшээнүүдтэй байдаг дээрэhээ хүнүүдэй дура сэдьхэл татадаг байна. Жэлэй турша соо энэ семинарай хүдэлмэри hонирхолтойгоор үнгэрөө. Тэрэнhээ гадна нүхэр Тараскин залуу пропагандистнуудтай хүдэлмэри ябуулха, тэдээндэ туhалха саг оложо ядадаггүй. Эхин шатын политhургуулинуудай хэшээлдэ байгаад, тэрэнэйнь дутуу дундые хэлэжэ үгэдэг юм. Гурбадахи жэлээ залуу пропагандистнуудта туhалха арга хэрэглэгдэнэ. Энээниие манай партийна организаци ашатай туhатай хэрэг гэжэ тоолоно.

Теоретическэ яhала hайн эрдэмтэй аад, залуу пропагандистнууд методикын талаар hула байдаг шүү. Тиимэhээ ойлгосотойгоор, hонинёор материалаа хүндэ хэлэжэ үгэхын тулада туhаламжа хэрэгтэй болодог. Тиимэhээ дүй дүршэл андалдаха, бэе бэедээ туhалха мэтын хүдэлмэри эмхидхэгдээ юм. Мүн энэ талаар пропагандистнуудай семинар, методическа зүблөөн ехэ туhатай байдаг юм. Эдээн дээгүүр нүхэр Тараскин дүй дүршэл тухайдаа хөөрэжэ үгэдэг.

Партийна hуралсалай теоретическэ семинар хүтэлбэрилхэhөө гадна, нүхэр Тараскин ниитын даалгабари дүүргэдэг лектор юм.

Ажахын хүтэлбэрилэгшэ бүхэн экономикын эрдэм шудалhан байха ёhотой. Мүнөө үе сагай эрилтэ иимэ. Үйлэдбэриин бригаданүүдай ажахын тоосоондо орохотой хамта, колхоздо экономическа тобшолол хэхэ бюро байгуулагданхай. Жэлэй эхинhээ хойшо энэ бюрогой хэшээл дүрбэ дахин болоо. Эндэ пропагандист С. И. Тараскин экономикын асуудалнуудаар лекцинүүдые уншаhан байна. Гадна партиин XXIII съездын материалаар колхознигуудай дунда лекцинүүдые уншаа.

Хүтэлбэрилэгшэ — пропагандист, лектор. Эдэ уялганууд нүхэр Тараскинай хүн зонтой хөөрэлдэхэ арга зэбсэгыень улам мулихадань, ударидалгынгаа шадабари улам hайжаруулхадань туhалдаг байна гэжэ ажагладагби.

Г. БАДМАЕВ,
Баргажанай XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретариин орлогшо.

АХА НҮХЭР МЭТЭЭР...

Комсомол— партиин халаан.

Комсомолшуудта, залуу үетэндэ манай парти, совет арад ехээр найдадаг, ехэ харюусалгатай зорилгонуудые даалгадаг гээшэ. Партиин резерв, идэниие халаха зонууд гэжэ комсомол тухай юумы бэшэ хэлсэдэг ха юм. Хэдэн миллион совет хүнүүд комсомолой дайшалхы hургуулида ябажа гараhан, тэрэнэй зэргэдэ хатуужан хүмүүжэhэн, ургаhан байха.

Гадна комсомолшууд гансахан манай халаан бэшэ. Тэдэнэр партиин бүхы хэрэгтэ үнэн туhалагшанарынь байдаг. Тиимэhээл комсомол тухай, совет залуушуулые хүмүүжүүлгэдэ манай парти, тэрэнэй Центральна Комитет саг үргэлжэ анхарал хандуулдаг, иимэ эрилтэ бүхы партийна организацинуудай үмэнэ табидаг байна.

«Партийна организацинууд комсомолые хүтэлбэрилхэ хэрэг hайжаруулха, комсомолой надринуудые тэсэмгэйгээр, анхаралтайгаар хүмүүжүүлхэ, политическэ болон эмхидхэлэй хүдэлмэриин дүй дүршэлые тэдэнэртэ дамжуулан үгэхэ ёhотой»,—гэжэ КПСС-эй XXIII съездэ партиин Центральна Комитедэй хэhэн тоосоото элидхэл соо заагдана.

Манай районно комсомольско организацида 2300-гаад ВЛКСМ-эй гэшүүд тоологдоно. Тэдэнэр партийна организацинуудай бүхы ажал хэрэгтэнь туhална, залуушуулые хүмүүжүүлхэ тушаа ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Комсомолшуудай диилэнхи олонхинь үйлэдбэри дээрэ hайнаар ажаллахаhаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эмхитэйгээр хабаадалсана.

Гэбэшье комсомолой организациие хүтэлбэрилхэ, залан ябуулха, тэдэнэртэ саг үргэлжэ туhалжа байха хэрэгтэй болодог. Энэ зорилгоор партиин райком hүүлэй үедэ комсомолой организацинуудаар партийна хүсые бэхижүүлхэ талаар зарим тэды хэмжээнүүдые абажа байна. ВЛКСМ-эй райкомой бюрогой 9 гэшүүдэй табаниинь партиин гэшүүд юм. 6 залуу коммунистнууд комсомольско организацинуудай секретарьнуудаар hунгагдаа. 3 комсоргнууд КПСС-эй гэшүүндэ кандидадуудаар абахыень гуйлта үгэhэн байна.

Тэрэшэлэн комсомолой организацинуудые партийна талаар хүтэлбэрилгые hайжаруулха хэрэгтэ анхарнабди. Үнгэрhэн жэлhээ хойшо партиин райкомой эмхидхэлэй таhаг ВЛКСМ-эй райкомтой хамта комсомолой организацинуудай секретарьнартай 3 семинар үнгэргэбэ.

КПСС-эй райкомой бюро дээрэ Калининай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Иванов, Хёлгын совхозой партбюрогой секретарь нүхэр Дагбаев гэгшэд «Комсомолой болон ниитын бусад организацинуудые хүтэлбэрилгэ тухай» асуудалаар тоосоhон байна. Тэрэшэлэн «Аймагай комсомолшууд болон залуушуулай дунда ВЛКСМ-эй районно комитедэй хүдэлмэри тухай» асуудал тусгаар зүбшэн хэлсэгдэhэн юм.

Үнгэрhэн жэлэй март hарада залуушуулые хүмүүжүүлхэ талаар партийна организацинуудай хүдэлмэри hайжаруулха хэмжээнүүд тухай асуудал КПСС-эй райкомой пленум дээрэ табигдаhан байгаа. Пленумэй хүдэлмэридэ эхин, цеховой партийна организацинуудай секретарьнар хабаадалсаhан байна. Пленумэй гэшүүд, партийна эдэбхитэд комсомолой организацинуудай хүдэлмэриие, тэрэниие партийна талаар хүтэлбэрилгые hайжаруулха тушаа hанамжа дурадхалнуудаа оруулhан, бодото хэмжээнүүдые хараалhан юм.

Эдэ бүгэдын ашаар олохон комсомолой организацинуудай хүдэлмэридэ бага зэргэ hайн туйлалтанууд болохо эхилээ.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой партийна комитет (секретаринь И. Т. Хлывов) комсомолой организациин хүдэлмэриие hайнаар хүтэлбэрилдэг болоо. Парткомой дурадхалаар ВЛКСМ-эй комитедэй секретаряар Анатолий Паньков hунгагдаhан байгаа. Залуу коммунист партийна энэ даабарида харюусалгатайгаар хандажа, комсомолой организациингаа союз доторой болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ шадаа. Суглаан hара бүридэ зарлагдажа, комсомолой хүдэлмэриин шухала асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэнэ. Комсомолшуудай хахадhаань олон мал ажал дээрэ хүдэлжэ, түрүү үүргээ бодотоор дүүргэнэ. Тэдэнэй тоодо hаалишан Тамара Моисеевна, тугалшан Лида Литвинцева болон бусад оролсоно.

Совхозой дирекци, партийна организаци комсомол, залуушуулдаа ажаллаха, hуралсаха зохид эрхэ байдал олгонхой. 98 комсомолшуудай 39-ниинь Бага-Куналейн үдэшын hургуулида, бусадынь партийно-комсомольско политическэ тэгээрэлэй кружок, hургуулинуудта энэ жэлдэ hуралсажа гараа.

Комсомолой прожектор эндэ муу бэшээр хүдэлнэ. Совхозой үйлэдбэридэ бии байhан дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлжэ, тэдэниие усадхаха тушаа зохихо хэмжээ абалсадаг заншалтай.

Совхозой комсомольско организациин хүдэлмэридэ партком, бригаданууд партийна организацинууд ехэхэн туhаламжа үзүүлдэг. Өөhэдынгөө заседани, суглаанууд дээрэ тэдэнэй элидхэл, тоосоо дуулададаг. Комсомолшуудай суглаан болон ВЛКСМ-эй комитедэй заседани дээрэ парткомой гэшүүд гү, али партийна организациин секретарьнар заабол байлсадаг.

Гадна Охин-Булагай, Бэшүүрэй совхозуудай, «Победа» колхозой, 4-дэхи СМУ-гай болон бусад зарим комсомольско организацинуудай хүдэлмэри hүүлэй үедэ эли бодо hайжаржа байна.

Комсомольско организацинуудай оролдолгоор аймаг дотор уран hайханай самодеятельностиин кружогуудай хүдэлмэри hэргээгдэбэ. Һаяхан үнгэрhэн аймагай уран hайханай харалгада 1250 hурагшад, 700 гаран колхознигууд, хүдэлмэришэд, алба хаагшад хабаадалсажа, 400-гаад концерт табигдаhан байха юм.

Совет армида үдэшэлгые, комсомольско билет, паспортнуудые барюулгые баяр ёhололой оршон байдалда үнгэргэдэг hайн hайхан заншал аймаг доторнай үргэнөөр дэлгэржэ байна. Жэшээлхэдэ, Бэшүүрэй совхоздо комсомольско билетүүдые барюулгада зорюулhан баяр ёhололой 2 суглаан болоо юм. Үнинэй коммунист, нютагай түрүүшын комсомол байhан Чоймпол Цыбенович Цыбенов сэдьхэл хүдэлгэмэ үгэ хэлэжэ, залуу комсомолшуудта билетүүдые барюулаа hэн. Мүн эндэ паспортнууд иимэ гуримтайгаар барюулагдадаг болонхой. Һүүлшын баяр ёhолол дээрэ милициин таhагай начальник В. Н. Молчанов, Ленинэй орденоор шагнагдаhан hаалишан З. Ш. Шоймполова, түрүү hаалишад Д. Гармаева, Д. Дармаева, сельскэ Соведэй түрүүлэгшээр урдань байhан нүхэр Дубданов гэгшэд байлсажа, залуу совет эрхэтэниие халуунаар амаршалhан байгаа.

Иимэрхүү баяр ёhололой суглаанууд «Дружба», «Рассвет» колхозуудаар, Охин-Булагай, Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозуудаар болодог. Район дотор «Юность» гэжэ залуушуулда зорюулагдаhан радио-дамжуулга hарадаа 2 дахин эмхидхэгдэнэ. «Бичурский хлебороб» газетэдэ залуушуулай таhаг байгуулагдаа. Радио-дамжуулганууд, залуушуулай таhагта толилогдоhон материалнууд залуушуулые ехээр hонирхуулдаг болоно байна. Олон залуушуул өөhэдөө бэшэжэ хабаадалсана.

Комсомольско организацинуудай хүдэлмэри зарим тэды hайжаржа байбашье, дутагдалнууд үшөөл бии. Илангаяа Калининай нэрэмжэтэ, XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудай болон бусад зарим комсомольско организацинууд хангалтагүйгөөр хүдэлhөөр. Эндэхи парткомуудай, партийна эхин организацинуудай иимэ ябадалтай эбсэшэhэниинь гэмшэмээр.

Комсомольско организацинуудые партийна талаар манай хүтэлбэрилгэмнай КПСС-эй XXIII съездын табиhан эрилтэнүүдтэ үшөөл хүрэнэгүй, хүсэд харюусанагүй гэжэ бидэ мэдэрнэбди. Зорилго юуб гэбэл, комсомольско организаци бүхэнэй хүдэлмэридэ хам оролсохо, аймагай ажалшадай үмэнэ байhан ехэ зорилгонуудые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ комсомол, залуушуулые эдэбхитэйгээр хабаадуулха, тэдэнэй эдэбхи үүсхэлые үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэг болоно.

Б. САНЖИЕВ,
КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой секретарь.

Техник-үрэжүүлэгшэдтэ—шагнал

Үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлжэ, 1965 ондо олон түл абаhан техник-үрэжүүлэгшэдтэ Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын грамотанууд мүнгэн шантайгаар барюулагдаха болобо. Нэгэдэхи зэргын шагнал (100 түхэриг) барюулагдаха түрүүшүүлэй тоодо Оймор ой совхозой техник-үрэжүүлэгшэ Дмитрий Федорович **Темников,** Онохойн совхозой—Александра Минаевна **Ивакина,** Ивалгын ОПХ-гай—Галина Иннокентьевна **Шалбуева,** Оймор ой совхозой—Степан Базакович **Мангадаев,** Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой—Павел Тихонович **Сучков,** Эрхирэгэй совхозhоо Иван Зарипович **Резванов** гэгшэд оронхой.

Хоёрдохи зэргын шагнал (70 түхэриг мүнгөөр) Оймор ой совхозой техник-үрэжүүлэгшэ Илья Федорович **Зеленовский,** Онохойн совхозой—Галина Дмитриевна **Белых,** Шергинскэ совхозой—Григорий Сергеевич **Вторушин,** Улаан-Үдын аймагай «Восход» колхозой — Трофим Калинович **Калашников,** мүн энэ аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой — Василий Васильевич **Котавщиков** гэгшэдтэ олгогдобо.

Гурбадахи зэргын шагнал (50 түхэриг мүнгөөр) Ивалгын ОПХ-гай техник-үрэжүүлэгшэ Евдокия Евстафьевна **Попкова,** Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой—Калистрат Радионович **Андреев,** мүн энэ аймагай «Искра» колхозой—Федор Антонович **Алексеев** гэгшэдтэ үгтэхэ болонхой.

В. ШНАЙДЕР.

Луганска область. Сватовско районой Райгородок гэжэ тосхонhоо холо бэшэхэнэ, хоёр горхоной бэлшэр дээрэ машинанууд үдэр, hүнигүй хүдэлнэ. Эндэхи хоёр колхоз уhанай ехэ сөөрэм барина. Энэ сөөрэм 175 гектар газарые эзэлжэ, 900 гектар талмай уhалха юм.

ТАСС-ай фотохронико.

РЕДАКЦИДА ЕРЭhЭН БЭШЭГҮҮДhЭЭ

УЛААН ТУГХАНАА АЛДАНАГҮЙ

Хүсөөтэ тосхоной эдеэ хоолой магазинда Пунсэк Цыремпилов наймаалагшаар табадахи жэлээ хүдэлжэ байна. Худалдан абагшадайнгаа эрилтэ тэрэ hайн мэдэдэг, эд бараанайнгаа эрьесын түсэб hара, жэл бүри 120—130 процент дүүргэнэ. Эдеэ хоолой зүйлнүүд таг дээрэ гоё hайханаар, эли зохидоор табятай, магазинда мяхан, тоhон, загаhан, сыр, мёд, сала болон бусад эдеэнэй зүйл үргэлжэ байдаг. Эдеэ хоолой зүйлнүүдые нарин нягтаар, гутахагүйгөөр хадагалдаг.

Түгнын совхозрабкоопой Улаан тугханиие энэ хүмнай алдадаггүй. Һара бүхэндэ мүрысөөндэ түс сельпогой наймаалагшадай дунда Пунсык Цыремпилов нэгэдэхи hуури эзэлжэ ябадаг. Һайн ажалайнгаа түлөө Мухар-Шэбэрэй райпотребсоюзай, Түгнын совхозрабкоопой зүгhөө нэгэнтэ бэшэ Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан, баяр баясхаланда хүртэhэн байха.

Р. ЦЫРЕНЖАПОВА.
«Эрдэм» совхоз.

ЗАХАДАХААР БОЛОО ХА

Улаан-Үдэ городой зүүн урда нарhан тужа соо газарайнгаа нэрэдэ таарамаар «Сосновый» гэжэ тосхон бии юм. Хорин дүрбэдүрбэн квартиратай олон гэрнүүдтэ, үмсын байрануудта нилээд олон зон ажаhуудаг. Магазинтай, hургуулитай, хүнүүдэй гэр байдалай эрилтэ яhала хангамаар ехэхэн тосхон болобошье, таарамжагүй юумэн үшөөл олон. Тон шухала ушараар хонходохо гэхэдэ, телефон дүтэ үгы, кино наада эмхидхэхэ талмай, байра тулюуртайбди гэжэ энээнhээ урда тээ бэшэhэн, гомдоhомди. Мүнөө энээн тушаа хэлэхээ hананагүйб.

Намайе ондоо нэгэ дутагдал сэдьхэлым зобооно. Хаанашье шэнги манай тосхондо үхибүүд олон ааб даа. Һургуулиин хэшээлэй таража, илангаяа зунай үе болоходо тэдэнэрые эмхидхэхэ, зохид зугаа наадаар hамааруулха гэжэ түрэлхидэй, hургуулиин зүгhөө хэншье hанаагаа табидаггүй. Тиин ушарhаа өөhэдынгөө зоргондо үхибүүд элдэб тоомгүй ябадал гаргана, сонхын шэл тэhэлнэ, сэсэг модо хухална. Ехэнүүд үхибүүдэй багашуулаа гасаалха, сохихо ушар олонто болодог.

Үнгэржэ ерэхэдээ, хүбүүд өөhэдөө бүү дархалжа, абари муутайгаар загнадаг. Манай тосхонойхид үдэшэ эндэ тэндэ буугай hүрэхэ хоёо дуулададагбди.

Энэ мэтэ таарамжагүй аяг аашанууд тухай милициин зургаанда мэдээсэгдэhэн. Теэд ёhотой хэмжээн абтанагүй. Эдиршүүлэй хулигантаха, юумэ эбдэхэ hандаргахаhаа гадна, зарим эршүүл ниитын гурим хазагайруулдаг, архи уугаад элдэб ааша гаргадаг. Ёhотой ниитын гурим баригуулха талаар манай тосхондо хэмжээ абахаар саг тулаа. Тэндэхи зоной зүгhөө, арадай дружина, нүхэдэй сүүд мэтэ эмхинүүдhээ гадна, милициин зургаан, нютагай засагайхид манай тосхоной байдалда анхаралаа ехээр хандуулдаг болохо бэзэ гэжэ найданаб.

Л. БАЗАРЖАПОВ,
тосхоной ажаhуугша.

Табан жэлэй хараа түсэбүүд

ГАЗАР ДЭЭРЭ, УҺАН ДЭЭРЭ, ОГТОРГОЙДО

Транспортын ямараар хүгжэхэ тухай СССР-эй Госпланай гэшүүн Л. П. ЧЕРТКОВ хөөрэнэ

Манай Эхэ ороной газар дайда заха хизааргүй үргэн ехэ. Баруун хилэhээнь Номгон далай хүрэтэр арба мянга гаран километр юм. Гэбэшье уhан зам, булад зам, автостраданууд болон агаарай замууд хэдышье холо юумые дүтэ шэнги болгоно. Манай арбан хүдэлмэришэн бүриин нэгэнэйнь ажалладаг ороной айхабтар ехэ транспортна цехэй ямараар хүдэлмэрилhэнhөө булад хайлуулагшадай, химигүүдэй, барилгашад болон таряашадай амжалта нилээд дулдыдаха байна.

Табан жэл соо бүхы зүйлэй транспортын ашаа шэрэлгэнь 37 процентээр ехэ болохо. Тиихэдэ далайн, агаарай флодууд улам түргэнөөр хүгжэхэ. Эдэ флодуудай ашаа шэрэлгэнь 1,8 дахин ехэ болохо. Зүгөөр шэрэлгын ехэнхи хубинь —63 процентнь урданайхидаал адляар түмэр замай хубида хүртэхэ юм. 1966 ондо түмэр замуудай шэрэдэг ашаанай хэмжээн түрүүшынхеэ хоёр триллионhоо үлүү тонно-километр болохо.

Ашаа шэрэлгэ ямар аргаар иимэ ехэ болохоб?— гэжэ ТАСС-ай корреспондент асууба.

— Нэн түрүүндэ шэнэ техникэ ашаглаhанай, транспортые түсэблэхэ, ажахын талаар ударидаха хэрэгые hайжаруулhанай, коллективүүдые экономическа талаар урмашуулгын арга үргэнөөр хэрэглэhэнэй ашаар түйлагдаха.

Энэ табан жэл соо паровозуудые электровозууд болон тепловозуудаар hэлгэхэ хэрэг гол түлэб дүүрэхэ байна. Тиихын түлөө үшөө 10 мянган километр зам электрифицировэлэгдэхэ гэжэ хараалагдана. 1970 он хүрэтэр электрифицировэлэгдэhэн замуудай утань 35 мянган километр болохо. Булад замуудай үлэгшэ хүбидань—ехэ ябалгатай лининүүдhээ бэшэндэнь тепловозууд ябадаг болохо юм.

Москва — Воронеж — Ростов, Купянск—Челябинск —Карталы —Орск, Москва—Киев—Чоп гэжэ шухала замуудые электрификацилга табан жэлэй бүри түрүүшын жэлнүүдтэ дүүрэхэ. Байгалhаа Прага хүрэтэр электровозоор ошожо болохо байна.

Вагонуудай парк тэрэшэлэн ондоо болохо. Дүрбэн голтой вагонуудай орондо заводууд ехэ ашаа шэрэдэг зургаан—найман голтой вагонуудые бүтээн гаргажа захаланхай. Минеральна үтэгжүүлгэ, цемент гэхэ мэтын ашаа шэрэхэ тусхай вагонууд, цистернэнүүд олоор бүтээгдэхэ юм.

Энэ бүхы шэнэ техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тула тон шухала замуудаар ябалгые түргэдхэхэ, хэдэ хэдэн участогууд дээрэ автоблокировко, диспетчерскэ централизаци хэрэглэхэ, ашаанай поезднуудые бүри түргэнөөр ябадаг болгохо, автоматикын, электроникын хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ гэжэ хараалагданхай.

Ашаа шэрэлгые түргэдхэхын, хямдаруулхын тулада электронно-тоололгын техникэ хэрэглэгдэхэ, ашалга, буулгалгын хүдэлмэринүүд оньhожоруулагдаха байна.

Уhан замууд дээрэ ямар хубилалтанууд болохоб?

— Далайн флодой тоннаж нэгэ хахад дахин ехэ болохо. Тиигэжэ универсальна тусхай суднанууд, танкернууд, модо, руда шэрэдэг суднанууд, рефрижераторнууд олоор ябаха. Суднануудай түхэл маяг, түхеэрэлгэнь hайжаруулагдаха. Энэ ушар хадаа корабльнуудые ашаглаха хэрэгые нилээд хүнгэдхэхэ, тэдэниие заhабарилгын болзорые хорохо, гаргашые бага болгохо арга олгоно.

Шэнэ түхэлэй суднанууд—10 мянган тонно ашаа тээхэ секционно теплоходууд, 6-hаа 16 мянга хүрэтэр тонно ашаа шэрэхэ хүсэтэй томо тоннажна составууд, ехэ хүсэтэ толкачууд ороной гол мүрэнүүд соогуур ябаха. Цемент хаамал аргаар буулгаха түхеөрэлгэтэй цементовозуудые бүтээхэ гэжэ хараалагдана.

Автомобильна транспорт эгээн үргэнөөр дэлгэрhэн транспорт гэжэ тоологдодог. Энэ транспорт табан жэл соо ямараар хүгжэхэб?

— Энэ транспорт ашаа шэрэхэ талаар урданайхидаал адляар нэгэдэхи hуури эзэлхэ. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ автомобильнууд арбан нэгэ миллиард үлүүтэй тонно ашаа шэрээ. Энэнь түмэр замаар шэрэгдэhэнhээ таба дахин ехэ. Машинанууд промышленна болон хүдөө ажахын эд бараануудые эд хэрэглэгшэдэй «үүдэндэнь» хүрэтэр асардаг, гол түлэб дүтын ашаа шэрэдэг юм.

Автомобилиин заводууд түргэн ябадаг, ехэ ашаа тээдэг машинануудые, тэрэшэлэн автопоезднуудые, тусхай машинануудые олоор бүтээн гаргаха байна. Табан жэлэй эсэс багта ороной харгы замаар мүнөө үеынхидэ орходоо хоёр дахин олон автопоезднууд ябаха. Автопоезднууд автотранспортын ашаанай гурбанай нэгэ тухайе шэрэхэ. Тиимэhээ бидэнэр табан жэл соо транспортна гаргашанууд 1,2 миллиард тухай түхэригөөр бага болохо гэжэ бодонобди.

Ёhотойл үргэнөөр дэлгэрhөн энэ транспортын бүри ехэ ашагтай байхынь тулада ехэ болон бага ашаа тээдэг автомобильнуудые олоор бүтээн гаргажа, «дунда зэргынхиие» хорооохо хэрэгтэй болохонь. Дүшэн, мүн үлүүшье тонно ашаа шэрэхэ шадалтай машина-гигантнууд, мүн 0,3—1,2 тонно ашаа тээхэ машинанууд бүтээгдэхэ.

Ямар шэнэ транспортна магистральнууд карта дээрэ бии болохоб?

Долоон мянга шахуу километр шэнэ түмэр замууд, хатуу хушалтатай 63 мянган километр автомобильна харгынууд баригдаха гэжэ КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүд хараална. Тиихэдээ хүдөө нютагуудтахи харгынуудые бариха, шэнэдхэн заhабарилха хэрэгтэ тусхай анхарал хандуулагдана. Гол түлэб шэнэ промышленна районуудта, мүн бии байhан транспортые шангадхажа боломоор бэшэ газарнуудта булад магистральнууд баригдахаар хараалагдана.

Жэшээлхэдэ, нефтиин болон газай ехэ баялигай олдоhон, шэнэ промышленностиин байгуулагдаhан Баруун Сибириин газар дайда дээрэ Тюмень—Сургут гэжэ түмэр замые барилга эхилээ. Дунда Азиие ороной европейскэ хубитай эгээн богони газараар холбоhон лини шухала удха шанартай болохо. Поезднууд Чарджоу, Кунград, Макат, Гурьев, Астраханяар дамжан ябаха.

Республиканууд болон районууд хоорондын холбоонууд hайжарха. Тиихын тула зарим широтно шэглэлнүүдые шангадхаха, тусхайлбал, Дунда Сибириин бүхы магистралиие ашаглалгада тушааха шухала. Энэ хадаа Зүүн зүг тээшэ ошоhон гурбадахи зам болохо. Энэ зам Кустанай, Кокчетав, Карасугаар дамжан гаража, ороной европейскэ хубиие Сибирьтэй, Ураалые Кузбасстай холбоно. Тэрэшэлэн хэдэ хэдэн томо автомобильна харгынууд баригдахаар хараалагданхай.

Нефть соргоор урасхуулан ябуулха гээшэ цистернээр зөөhэнэдэ орходоо хэды ехэ ашагтай байhаниинь мэдээжэ. Тиимэhээ 12 мянган километр трубопроводануудые бариха гэжэ КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдээр хараалагдаа. Табан жэл соо нефть абалга, үйлэдбэрилэн буйлуулга нэгэ хахад дахин ехэ болгогдохо байбашье, тэрэниие т[illegible] замаар зөөбэрилгэ балай ех[illegible]огүй. Юундэб гэхэдэ, энэ з[illegible]н хахадынь трубопроводануудаар ябуулагдаха байна бшуу. Тэрэнэй ашаар жэл соо 230 миллион гаран түхэриг алмажа болоно.

Пассажирнуудые зөөбэрилхэ тухай хэлэжэ үгыт?

— Бүхы магистральнуудаар ябалга нилээд түргэдхэгдэхэ. Энэ талаар агаарай флот бүлюу байhандань хэлсээгүй. Авиалининүүд дээрэ шэнэ реактивна самолёдууд бии болохо. Тэрэ тоодо час соо 2500 километр ябадаг самолёдууд ниидэхэ.

Городой хүн зониие транспортаар хангалга нилээд hайжаруулагдаха. Табан жэл соо 1.400 километр трамвайна, 2.900 километр троллейбусэй лининүүд баригдахаар хараалагданхай. Метрополитенэй зам 85 километрээр (35 километрынь—Москвада) нэмэгдэхэ. Хүнгэн автомобильнуудай парк нилээд ехэ болохо. 1965 онойхидо орходоо 3,5—4 дахин олон хүнгэн автомобильнууд 1970 ондо бүтээгдэн гаргагдаха ёhотой.

АРАДАЙ ЭЛҮҮР ЭНХЫН ЖАГСААЛДА

МҮНӨӨДЭР—медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэр

ХҮНЭЙЛ ТУҺАДА

Арадай элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй өөһэдынгөө һайндэрые ажал хүдэлмэриин али зэргэ амжалтаар угтажа байһан тухай манай газетын корреспондент хэдэн аймагуудта хонходожо, больницануудай главна врачнуудтай хөөрэлдэһэн байна. Тэдэнэй мэдээсэлнүүд тобшохоноор доро толилогдобо.

Д. П. НАМСАРАЕВ, Түнхэнэй аймагай больницын главна врач:

Хүдөөгэй малшад, таряашадай, тэдэнэй гэр бүлын элүүр мэндые хамгаалхын, ажалдаа, гэр байрадаа ариг сэбэр байхынь тулада аймагай эмшэд, мэргэжэлтэд ехэ оролдолго гаргана. Энэ жэлдэ врач В. А. Гудина, хирург В. Ц. Нимаев, акушер-гениколог З. И. Ганюгина, үхибүүдэй врач Т. П. Колесников, рентгенэй мэргэжэлтэ врач Намсараев гэгшэдһээ бүридэһэн нүүдэл амбулатори хоёр удаа хүдөө нютагуудаар ябажа, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой, Тоорын сомоной болон Далхай, Гужир нютагуудай хүн зоной бэеын элүүрые шалгажа, эмнэлгын туһаламжа үзүүлһэн байна.

Туранда 35 хүнэй эмшэлүүлхэ шэнэ больница баригдажа, һаяхан ашаглалгада угтөө.

Шанаа, Нуга нютагуудта фельдшерскэ пунктнууд байгуулагдаба. Хуурай Хобогто участково больница тухеэрэгдэжэ дууһаха ойробтоо. Энэ больница байгуулгада «Восточные Саяны» колхозой газарууд, правлени, тэрэнэй түрүүлэгшэ Санжи Дашиевич Бильгаев эдэбхи үүсхэл гарган туһалба.

Нютагай ажалшадай дунда элүүрые хамгаалха хүдэлмэри ябуулха талаар Түнхэнэй больницын врач Зинаида Алагуевна Сымбелова, Тоорын больницын залуу врач Геннадий Владимирович Шилов болон бусад оролдосотойгоор ажалладагаараа нютагайнгаа хүн зондо тон хүндэтэй юм.

Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрые угтуулан нютагай ажалшадай дунда ариг сэбэрэй постнууд болон дружинануудые шэнээр байгуулжа, тэдэнэй хүдэлмэриие эдэбхижүүлхэ талаар нилээд ажал ябуулагдаба. Элүүр мэндын элдэб асуудалнуудаар лекци, хөөрэлдөөнүүд хэгдээ, ариг сэбэрэй бюллетеньнүүд, булангууд эмхидхэгдэһэн байна.

Медицинын хүдэмэрилэгщэдэй һайндэрые нютагай ажалщад үргэнөөр тэмдэглэн, арюун сэбэрэй, элүүржүүлгын хэмжээ ябуулганиудые үргэнөөр эмхидхэн үнгэргэхэ.

* * *

И. Б. БОЛДОЕВ — Хориин аймагай главна врач:

Аймагай медицинын хүдэлмэрилэгшэд, өөһэдынгөө һайндэрые угтуулан хүдөө тосхон, хотон айл бүхэнэй газаагуурхи байдалые ариг сэбэр болгохо, набшаһа намаатай, урэ жэмэстэ модонуудые һуулгаха, сэсэг олоор тариха, санитарна пост, дружинануудые эмхидхэжэ, арад зоной дунда элүүржүүлгын хүдэлмэри эдэбхитэй һайнаар ябуулха тушаа аймагай ажалшадта хандаһан хандалга май һара соо гаргаа һэмди.

Хүдөө нютагуудаар хүн зоной үргэн хабаадалгатай суглаанууд үнгэрэгдэжэ, хандалга бэшэгые зүбшэн һайшааһан, хотон тосхонуудтһ гоё һайхан үзэмжэтэй, арюун сэбэр байлгаха тушаа тогтоол, шиидхэбэри гаргаһан байна. Энээгээр аймаг дотор майн 25-һаа июнийн 25 хүрэтэр хүдөө нютагуудаар ябуулагдаха ариг сэбэрэй, ажана һайхан байдалай түлөө гэһэн һара эхилэгдээ һэн. Энэ үе соо аймаг, сомон болон совхозуудай түб һуурин газарнуудаар хэдэн мянган ногоон модон, жэмэс, сэсэг тариగдаһан. Айлнуудай гэр хашаанууд сэбэрлэгдээ, олониитын сэнгэхэ талмайнууд шэмэглэгдээ.

Аймагай бүхы нютагуудаар элдэб мэргэжэлэй врачнарай хабаадалгатай нүүдэл амбулатори ябажа ажаллаба. Элүүр мэндын, ариг сэбэрэй олон асуудалнуудаар бюллетеньнүүд гаргагдаа.

Аймаг дотор эмнэлгын олон эмхи зургаануудай байра, тухеэрэлгэнүүд энэ жэлдэ байгуулагдаха. Эдэнэй зарим тэдые дурдабал: Хоридо эмнэлгын томо городогой барилга түгэсхэгдэхэ. Һүнэй кухня баригдаа. Хэжэнгэдэ шэнэ поликлиникэ, Дээдэ-Худанда, Тээгдэдэ, Анаа-Оборто, Дээдэ-Тайлсада больницанууд, фельдшерскэ пунктнууд шэнээр баригдаха, үргэдхэгдэхэ байна.

Аймаг доторнай мүнөө арбан больница, 5 аптекэ, 41 фельдшерскэ пункт, үхибүүдэй хоёр зуу шахуу һууритай гурбан ясли ажаллана. Ушханай ханяадатай хүнүүдые эмшэлдэг нэгэ санатори бии. Мүн байгша оной намарһаа медсестранарые бэлэдхэхэ хоёр жэлэй һургуули нээгдэхэ.

Арад зоной элүүр мэндые хамгаалха хэрэгтэ парти, правительствын зүгһөө үзүүлжэ байгаа анхарал оролдолгодо харюу болгон аймагай медицинын хүдэлмэрилэгшэд өөһэдынгөө үүргэтэ ажалые эрхим һайнаар эмхидхэн, ажалшадай түбхин тэнигэлэн, энхэ ажаһууха, ажаллаха зохисотой һайн эрхэ байдал олгохо хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабараа зорюулжа байна.

Улаан-Үдын хүүгэдэй 1-дэхи больницын врач Людмила Семеновна Малакшинова хүн зоной элүүрые хамгаалгын хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа үгэнэ. Октябрьскэ районой ажалшад Людмила Семеновнае районно Соведэй депутадаар һунгаа. Итгэжэ хүн зоной этигэл найдалда хүртэһэн, дүй дүршэлөөр баян врач Л. С. Малакшинова тухай дулаахан, магтаалай үгэнүүдые хэлэнгүй байхын аргагүй.

Зураг дээрэ: врач Л. С. Малакшиноватай зэргэлээд үнинэй медсестра Лина Петровна Мадасова зогсоно.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ҮНЭН ЗҮРХЭНЭЙ БАЯСХАЛАН

Улаан-Үдэ хотодохи республиканска больницын эмшэлэгшэ Нина Сергеевна Сажинова, хирург, медицинын эрдэмэй кандидат Октябрина Матвеевна Омбоева болон тэдэнтэй хамта хүдэлдэг медицинын олон врачнууд болон сестра, санитарта үнэн сэдьхэлэй халуун баяр талархалаа танай газетээр дамжуулан хүргэхыемнай зүбшөөгыт.

Бидэ, Монгол Арадай Республикын эрхэтэд, долоон хүүгэдэй эхэ эсэгэ хоёр үнгэрһэн дүрбэ һарын урда тээ долоон хоногтой нялха хүүгэнээ эндэ эмшэлгэндэ асараа һэмди. Түрэхэһөө эрэмдэг, үбшэн нялхымнай хүн болохонь тоншье найдабаригүй байгаа. Манай Монгол эмшэлэгшэдэй хэлэһэн ёһоор, хүүгэдэй ами наһые абархын тулада хэсүү орёо бэрхэ операци хэхэ хэрэгтэй һэн. Тэрээниие гансахан совет врачнууд, эрдэмтэд-мэргэжэлтэд бэелүүлжэ шадаха байна гэһэн юм.

Улаан-Үдэдэхи республиканска больницын эмшэлэгшэд бидэниие халуун анхаралтайгаар угтажа, хүүгэдымнай марин шалгажа үзөөд нялхын ами наһа абарха найдабари бии, хүүгэдээ эмнэлгэндэ орхёод ошоходотнай болохо гэжэ дурадхаа һэн. Тиигэжэ бидэ өөһэдынгөө одхон Алтан-Сүхэ гэжэ нэрэтэй басагаяа совет эмшэдтэ найдаад ябаа бэлэйбди.

Тэрэ гэһээр дүрбэн һара үнгэрөө. Тус больницын хирургын таһагай хүдэлмэрилэгшэдэй хани халуун оролдолгын, түрүү арга хэрэглэн, орёо хэсүү операци хэжэ эмшэлһэнэй ашаар Алтан-Сүхымнай ами наһан абарагдаба. Мүнөө заахан басагамнай эдэгэжэ, борогожожо томохон болоод, энеэбхилжэ байхыень харахадаа, эхэ эсэгэ хоёрой нюдэнһөө баярай нёлбоһон ээлүүдгүй мэлмэрэн, совет хүнүүдтэ баясхаланаа хүргэн байгаабди.

Бидэндэ, монгол хүнүүдтэ, иимэ хани ёһоной халуун оролдолго, ехэ анхарал сэгнэшэгүй үнэтэй, энэниие монгол-совет хани барисаанай бата гэршэ мүн гэжэ тоолонобди.

Совет медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэрөөр дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй республиканска больницын эмшэдтэ ажалай ехэ амжалта, зол жаргал, элүүр мэндые хүсэнэбди.

ШИНИНДОРЖ, ДУЛАМЖАВ,

Монгол Арадай Республикын Сүхэ-Баатар хотодо ажаһуугшад, долоон үхибүүдэй эхэ, эсэгэ.

САГААН ХАЛААДТАН

НАҺААРААШЬЕ үбдэжэ үзөөгүй, ханяадашье хүрөөгүй, нэгэ багахан халууршьегүй хүнүүдые би харахадаа, ехэл атаархадагби. Бэеын элүүр энхэ — юунтэйшье сасуулашагүй, үнэтэй сэнтэй юумэн. Бэел элүүр, хүдэр һаа, ямаршье дабаа дабахадаа һаатахагүй, ямаршье хаалта боолтодо баригдахагүйш.

Сагаан халаадтай хүнүүдтэй уулзахадаа, минии зосоо юундэшьеб номгон, аятай, найданги болошодог. Али ами наһаяа абаруулһандаа гү, али элүүр энхэеэ һэргылэн сахюулһандаа гээшэ гү? Юрэдөө, богонёор хэлэхэдэ, тэдээн тухай хэлэхэ гэһэн үгэмни өөрөө мүндэлнэ, гуурһамни өөрөө гүйнэ...

I.

ХАБАРАЙ тарилгын түлэг дундаа үе һэн. Бүхэли һүниндөө газар хахалһан би тракторайнгаа хажууда арай голтойхон һууnaб. Һүни хүйтэн байгаа. Хүйтэ абан алдаа гээшэ гүб. Бэемни дагжа һүрэн. Дааралдаһа найм хүрэхэ гээшэнь аргагүй. Түүдэгэй хажууда дулаасажа һууһанаа мэдээгби...

Нэгэл ойлгон гэхэдээ, Хэжэнгын больницын коридор соо хэбтэбэб. Харахадам дээрэмни нэгэ эхэнэр бүгтыжэ байба. Нюурынь бага сага бүдэнтэй. Ута хамартай. Хара нюдэтэй.

— Мэдээ оробо барһамнай, — гэжэ тэрэ эхэнэр хажуудахи сестрэ басаганда шэбэнэбэ.

Хүдэлөөд үзэхэдэм, хоёр гуямни даахаар бэшэ хүндэ. Хэбэрынь тарилга гээшые һайсал хээ юм ха даа.

— Аа, ши һэнэгтэй болобо гүш?—гэжэ больницада хэбтэһэн Гүнсэн хүгшэн дуугарба.—Тугаарай эдэш мэгдээ. Татьяна Ильинична бүхэли һүни хажууһаашни һалаагүй. Угайдһаа больницада һуури үгы байгаад...

Би улэ мэдэг миһэд гэнэб...

Татьяна Ильинична Осорова... Хэжэнгын участково больницын главна врач... Энэ эмшэлэгшые мэдэхэгүй хүниие Хэжэнгын түхэреэн соо олохонь хүшэр даа... Хори гаран жэлдэ хүдэлжэ байһан, дүй дүршэлөөр баян терапевт.

...Тамхи амандаа зууһан томо эхэнэр больницын захын таһалга соо һууна. Утааншье сахаригтан хөөрэнэ. Саарһан дээгүүр гуурһан хахинана.

— Та эмшэлэгшэ хүн аад, тамхи татана гээшэ гүт?—гэһэн минии һожорүйхэн асуудалда главна врач эрьен хараба.

— Ши мүнөө болотор унтаагүй гүш?

— Үргэһэм хүрэнэгүй.

— Тамхи татахыем гайхана гүш? Ойлгожол, мэдэжэл байгаад, татагдана. Бүхэли һүни һууха баатай болоноош. Татаалгүй һаа һайн юм һааб даа. Яахабши.

Стол дээрэ телефон хангирба.

— Алло! Шагнажа байнаб. Хаана... Леоновкодо гэнэ гүш? Юун? Мэнэ гарахабди.

Газаа һалхин. Хабарай хагсуу һалхин. Үбэлэй пальто үмдэһэн Татьяна Ильинична машинада һууба. Аяар арбан табан модо гүйлгэхэнь. Тэндэ үбшэн хүн.

Врач тамхяа нособо. Хүнэй элүүр энхын түлөө тэмсэжэ ябадаг хүн аад, өөрынгөө бэе гамнахагүй. Гайхалтай.

Тэрэ гэһэн сагһаа хойшо арбан жэл болоо.

Хэжэнгын больницын хашаа сооһоо «Түргэн туһаламжа» гүйлгэн гарана. Кабина соонь жолоошон Цырендондогтой зэргэлээд һууһан Татьяна Ильинична тамхи амандаа зуунхай. Би мэндэшэлбэб. Намайе танинашьегүй ха даа. Нам мэтын, амияа абаруулһан хүнүүд Хэжэнгын голдо олон бии.

— Баяртай, Татьяна Ильинична!

— Хүн зоноо һайн аргалжал, хүнүүдые аюулта үбшэ хабшанһаа абаржал ябыт даа!

II.

ЭНЭ ХҮНИИЕ «нара харуулдаг» шэдитэй гэжэ дэмы хэлсээгүйень би хоёр нюдөөрөө хараа, үзөө хүм. «Окулист Е. М. Никифорова» гаршагтай үүдэнэй хажууда хүнүүд ээлжээндэ зогсоно. Нюдэнэй шэлтэйшье, шэлшьегүй хүнүүд бии. Нюдэеэ уянхайшье улад харагдана.

— Мүнөөнэй хүн зоной нюдэн итэрээ муудашоо гээшэ гү? Ятараашь олоороо сугларнаб?— гэжэ нэгэ эхэнэр тэндэ дуугарна.

— Дан ехээр ном уншана ха юм бибди. Теэд Екатерина Михайловнамнай шанга даа. Һохорто нара харуулха, — гэжэ нүгөөдэнь хэлэнэ.

Ээлжээндэ зогсогшоошье хоронтобо. 3-дахи поликлиникын ууҗам һаруул нэгэ кабинет соо ороходо, яаһан һонор, сүлөөб? Олондо суурхаһан врач Екатерина Михайловна эндэ хүдэлнэ.

— Бидэ тантай хөөрэлдэхэ гэжэ ерээ һэмди. Хоёр жэлэй урда тээ басагандам операци хээ һэн та. Хараха болгоот. Мүнөө бидэ Улаан-Үдэһөө зөөхэмнай. Ябахынгаа урда тээ танда оронгүйгөөр ябаха даргамнай байгаагүй,—гэжэ гуша гаран наһанай ород эхэнэр долоо найма наһанай басагаа хүтэлэнхэй, орожо ерээд хэлэбэ.

Нара харуулдаг хүн... Мүнөө пенсидэ гараһаншье һаа, Екатерина Михайловна хүдэлһөөр. Илангаяа үхибүүдэй нюдэ аргалха, гамнаха талаар ямар ехэ хүдэлмэри, хэмжээ ябуулга хээ гээшэб! Буряадай АССР-эй депутат, габьяата врач Никифоровагай оролдолго, хүсөөр тусхай кабинет бии болгогдоо. Тэндэ мүнөө үеын тухеэрэлгэ, аппарадууд тодхогдонхой. Тиигэжэ хэды олон үхибүүд уршагта аюул—нюдэнэй үбшэнһөө аршалагдаа, хамгаалагдааб?!

Аяар 1929 ондо заха холын Захааминда хүнүүдэй нюдэ аргалжа эхилһэн, суута Филатовай шаби, эсэшэ сусашагүй Екатерина Михайловнада доро дохин, үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэмөөр. Хэдэн олон хүнүүд, сэнхир тэнгэри, сэлмэг нараяа дахинаа, шэнээр, түрүүшынхеэ хараһан хүнүүд. Баяр баясхалан хүргэһэн бэшэгүүд, амаршалганууд суута эмшэлэгшэдэ ерэжэл, ерэжэл байдаг.

2000 операци... Энэ баярта мэдээсэл дуулаһан Екатерина Михайловнагай хүл хүнгэдөө.

— Бэрхэш, Надя! Иимэл болохо байһандаш өтигэжэ ябаа һэм, — гэжэ тэрэ эжэ эхигүй хамар дороо губэрөө бэлэй.

Надя гээшэмнай хэн бэ гэхэ болоо һаа, Екатерина Михайловнагай шаби, мүн лэ суурхаһан эмшэлэгшэ Надежда Бужиглаевна Боянова ха юм. Шабиингаа 2000-дахи операцияа амжалтатайгаар хэжэ, харахагүй байһан, мана һохор хүндэ нара харуулхадань, багшань баясангүй одоо яалай.

Иимэ нэгэ хүн, эхэ, төөдэй, хүн зоной нюдэнэй сэсэгые гамнан, хинан сахигша Екатерина Михайловна Никифоровагай үшөө хүдэлжэ, хүнүүдтэ туһа хэжэ байхада, баясангүй, омогорхонгүй байхын аргагүй гэжэ хэндэшье эли болоно бэшэ аал?

* * *

Сагаан халаадтан тухай хөөрэхэ, бэшэхэ болоо һаа, тон ехэ саг хэрэгтэй. Хүниие шэнээр бүтээжэрхихэ шадалтай хирург, зүрхыень шагнаад, хамаг үбшэ эдируулдэг терапевт. Олон даа сагаан халаадтан. Тэдэнэй хүсөөр, тэдэнэй ашаар хүнүүдэй элүүр энхэ сахигдана. Тэдэнэй туһаар лэ хүдэр, багжагар, сула хүбүүд, басагад хүн бэеэ олоно. Тэдэнэй оролдолгоор ажабайдал саашаа үргэлжэлнэ. Тиимэл хадань, сагаан халаадтан, таанадтаа доро дохин, үшөө дахин баяр баясхалан үнэн зүрхэнһөө хүргэһүү.

Г. ДАШАБЫЛОВ.

Энэ сэлмэг шарайтай, наһажаал эхэнэрые манай Улаан-Үдэ хото болон хүдөө нютагуудай олон хүн һайн таниха. Мария Цыбиковна гансал Улаан-Үдын түб поликлиникэдэ 27 жэл соо таһалгаряагүй медицинын сестрагаар хүдэлмэрилнэ. Гуша гаран жэл соо арад зоной элүүр мэндые хамгаалха, ашата һайхан хубитай байгаа. Мүнөөшье Мария Цыбиковнагай ажалай, ажабайдалай хүсэл, эрмэлзэлгэ бууряагүй, бурьялһан хэбээрээ.

Үбшэн зоболондо дайрагдаһан хүнүүд үүр сухалтайшье байдаг. Теэд, тэнюун, сагаан сэдьхэлтэ эгэшэ Мария Цыбиковна Гунгаевагай байхада, үбшэнтэн зүрюу үгэ хэлэдэггүй юм.

Анна Даниловна Абашеева, залууханшье һаа, республика дотороо эли мэдээжэ болоһон хирург-врач. Арбан табан жэлэй туршада хүдэлхэ зуураа, мянгаад операци хээ. Мянгаад хүниие аюулта үбшэнһөө зайсуулаа, ами наһыень абараа гээшэ.

Анна Даниловнае мэдэхэ хүнүүд иигэжэ хөөрэлдэдэг: «өөрынгөө мэргэжэл, шадабарида этигэдэг, эрэлхэг зоригтой, бушуу түргэн, операци хэхэ үедөө үбшэнтэнэй ами наһанай абарагдаха байһанда этигэл найдабари түрүүлжэ шададаг хүн юм». Зүб хэлсээл. Иимэл хадаа Анна Даниловна бэрхэ хирург гэжэ дэмы суурхаагүй бшуу.

Хүүгэдэй доктор Анна Петровна Харламова 1941 онһоо эхилэн Буряад орондомнай хүдэлнэ. Энэ үе соо республикымнай ажалшадай хүүгэдтэ тэрэнэй үзүүлһэн эмнэлгын туһаламжа тооложо барагдашагүй олон.

Анна Павловна тэнюун, номгон даруу зантай, аялдар зөөлэн эхэнэр. Иимэ һайн зан абаринь зарим үбшэн үхибүүдэй һанаа сэдьхэлдэ эм домһоо үлүүгээршье туһалһан байжа болоо ёһотой.

Үхибүүдээ эмшэлүүлдэг эжы абанар, төөдэй, таабайнар—бүгэдэ врач Анна Петровна Харламовае хүндэтэйгөөр угтадаг.

Ф. БАЛДАЕВАЙ зурагууд.

ВСМ-эй сессиин уряанууд, резолюцинууд

ЖЕНЕВЭ, июниин 17. (ТАСС). Американска ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн бодоһон вьетнам арадай тэмсэлые бүри үргэнөөр дэмжэхэ уряа гаргаад, бусад хэдэ хэдэн документнүүдые баталан абаад, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси мүнөөдэр хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

Дүрбэн хоногто үргэлжэлһэн энэ сессидэ 80 ороной 350 гаран делегадууд хабаадаа.

Португалиин колонинууд, Урда Родези, Дүтын ба Дунда Зүүн зүг, Куба Индонези тушаа тусхай резолюцинуудые тус сесси баталан абаа.

Кубада эсэргүү США-гай правительствын ээрхэг хархис аашануудые, тусхайлан хэлэбэл Карибска далай дээрэ һаяхан хэгдэһэн хорото ябуулгануудые, эрид буруушаагаад, эдэнь амгалан тайбан байдалда, бүхы хүн түрэлтэндэ аюултай ябуулганууд болоно гэжэ ВСМ тэмдэглэбэ. Талархан дэмжэжэ байдаг тухайдаа Кубын революционно правительствые, арад зониие ВСМ дахинаа найдуулба.

ВСМ-эй сесси Кубын арадтай һанал нэгэтэй байһанай гэршэ болгон олониитын һанал бодол элсүүлхыень, США-гай ээрхэг түримхэй ябуулгануудые эрид шууд элишэлэн сохихыень эб найрамдалай тала баридаг бүхы хүнүүдые уряална.

Һүүлэй үедэ Индонезидэ болоһон ушар байдалтай дашарамдуулан, ехээр һанаата боложо байһанаа элирхэйлээд, эб найрамдалай түлөө индонез тэмсэлшэдтэ демократуудта хүдэлмэришэдэй, таряашадай, эхэнэрнүүдэй, залуушуулай хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэдтэ эсэргүү мүрдэлгэ хюдалгын хэгдэжэ байһые эрид буруушааба. Бүхы мүрдэлгэ хюдалта дары болюулха баригдажа хаагдаһан коммунистнууд, патриодууд, эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдые сүлөөлхэ эрилтэ табиба.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси Европодохи аюулгүй байдал тушаа меморандум гаргаа. Энэ документ доторнь Европодохи байдал тодорхойгоор тайлбарилан харуулагдана, Европо түбидэ амгалан, аюулгүй байдал хангаха арга замууд тухай асуудалаар дүрбэн үдэр үргэлжэлһэн дискуссиин дүн гаргагдаа.

Урда Вьетнам буһалгаалһаар

ЛОНДОН, июниин 17. (ТАСС). Сэрэгэй хунтын засагта эсэргүү хүн зоной тэмсэл Урда Вьетнамда үргэлжэлһөөр. Буддистнуудай удамаршад Сайгоной засагаархидта эсэргүү гурбан үдэрэй забастовко бүхы орон дотороо хэхыень буддистнуудые уряалба. Мүнөөдэр Сайгондо жагсан бодоһон буддистнууд полициинхидтэй тулалдаа. Рейтер агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, демонстрацида хабаадагшад полициин машинада добтолжо, тэрэниие галдаа, мүн американецуудта хабаатай энгэй хоёр машина шатаагдаа.

Тхиеу-Киин хунтада эсэргүү буһалгаан Гуэ хотодо илангаяа ехэ дэлисэтэй болонхой. Сайгоной засагаархид Гуэдэ сэрэгтэй байдал соносхоод, сэрэгүүдые нэмэжэ эльгээбэ. Хэды тиигээшье һаань, тус хотодо демонстрацинууд ходо болоно, заримандаа полициинхидтэй сэхэ тулалдаха хүрэтэрөө һүжэрэн дэбэрнэ. Баруун оронуудай агентствануудай мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр демонстрантнууд хотын үйлсэнүүдэй зарим участогуудые полициинхидэй хорёолһон хадхууртай проволоко хүреэ тээшэ добтолбо. Демонстрантнуудые намнахын тула нюдэ уһатуулдаг газтай гранатануудые полици хэрэглээ. Гуэгэй захын гудамжануудай нэгэндэ буһалгаалан бодоһон залуушуул харуулай машина ба американска автобусые шулуудаба.

Харата ябуулганууд үргэлжэлүүлэгдэнэ

ГАВАНА, июниин 17. (ТАСС). Кубын революционно зэбсэгтэ хүсэнүүдэй министерствын мэдүүлгэ тунхаглагдаад, Гуантанамын далайн-сэрэгэй баазаһаа американска империалистнуудай харата ябуулгын дахинаа хэгдэһые эрид буруушааба.

Тус мэдүүлгэ дотор хэлэгдэһэнэй ёһоор, июниин 15-най үглөөгүүр американска сэрэгэй хоёр самолет Гуантанамын райондо Кубын агаарай дайда руу ороод, Кубын территори дээрэ километр шахад нисэһэн байна. 15 минутын үнгэрөөд байхада американска сэрэгэй үшөө нэгэ самолет Гуантанамын баазын райондо Кубын агаарай дайда руу оробо. Эдэ гурбан самолет Гуантанамадахи США-гай далайн-сэрэгэй баазын хилэ шадар Кубын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хамгаалгые тагнаха зорилгоор баазадахи аэродромһоо ниидэһэн байгаа.

Пренса Латина агентствын дамжуулһанай ёһоор, дурсагдаһан мэдүүлгэ дотор иигэжэ тэмдэглэгдэнэ: эдэ харата ябуулгануудынь Кубын революцида эсэргүү шэглүүлэгдэн, Гуантанамын территориһоо Холбоото Штадуудай правительствын ходо хэдэг дайсан харша ябуулгануудай нэгэ хубинь болоно.

СОВЕТ ПРОФСОЮЗУУДАЙ ДЕЛЕГАЦИ ТОКИО ОШОБО

ТОКИО, июниин 17. (ТАСС). ВЦСПС-эй Түрүүлэгшэ В. В. Гришин түрүүтэй Совет профсоюзуудай делегаци мүнөөдэр эндэ ерэбэ. Энэ делегаци Японой профсоюзуудай генеральна советээр уригдаһан байна.

СОВЕТСКЭ СОЮЗ ДОГОВОРОЙ ПРОЕКТ ОРУУЛАА

НЬЮ-ЙОРК, июниин 17. (ТАСС). ООН-ой дэргэдэхи СССР-эй саг үргэлжын түлөөлэгшын үялгые дүүргэгшэ П. Д. Морозов «Замбуулиинай хизаар дайдые, һара болон огторгойн бусад одо мүшэдэй аймагые шэнжэлгын талаар гүрэнүүдэй эрхилхэ ажал ябуулгын гол ёһонууд тухай» договорой проектые ООН-ой генеральна секретарь У Танда эльгээгээ. Советскэ правительство энэ договорой проектые Генеральна Ассамблейн XXI сессиин үзэмжэдэ табиба.

ХҮТЭЛБЭРИЛХЫ ОРГАНУУД ҺУНГАГДАБА

ЖЕНЕВЭ, июниин 17. (ТАСС). Үсэгэлдэр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй сесси тус Соведэй президиумые, секретариадые һунгаа. Шэнээр һунгагдаһан президиумэй 45 гэшүүдэй дунда — А. Корнейчук, И. Эренбург (СССР), И. Блюм (Бельги), Г. Андреев (Болгари), Пастор Мохальский (ФРГ), Р. Адриа Мандзато (Малагасиин Республика), Э. Коттон (МДФЖ), Д. Куртис (Нигери), Р. Чандра (Инди), Дж. Эндикотт (Канада), О. Поблете де Эспиноса (Чили), Л. Сайян (ВФП), К. Марине́льо (Куба), Р. Гюйо (Франци), Л. Инфельд (Польшо), И. Мацек (Чехословаки) болон бусад бии.

ШАНГА СОХИЛТО

ХАНОЙ, июниин 17. (ТАСС). Тэйнинь провинцида май һара соо болоһон байлдаануудай үеэр сүлөөлэлгын армиин сэрэгшэд дайсанай 1224 солдадые (тэрэ тоодо 947 американец ба тэдэнэй дахуулнуудые) алаһан, шархатуулһан гү, плендэ абаһан байна. Һара хүрэхэгүй сагай турша соо Урда Вьетнамай патриодууд дайсанай мүрдэлгын дүрбэн ехэ добтолгые таһалдуулаа. Сүлөөлэлгын армиин сэрэгшэд һөөргэдэн добтолхо үедөө дайсанай 98 хуягта машина ба танкнуудые һамна сохёо, элдэб янзын 35 самолет унагаагаа.

ООН-ой СЭРЭГҮҮД УЛЭХЭНЬ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 17. (ТАСС). Үсэгэлдэр Аюулгүйн Совет ООН-ой сэрэгүүдэй Кипртэ байха болзорые үшөө хахад жэлээр—1966 оной декабриин 26 хүрэтэр һунгааба.

1966 оной июниин 7-до эдэ сэрэгүүд 4861 хүнтэй байгаа.

Парламентын хүдэлмэрида хабаадахаяа арсаба

ТОКИО. (ТАСС). Японой социалис партиһаа түлөөлэгдэһэн депутадууд парламентын хоёр палатын, бүхы комиссинуудайнь хүдэлмэридэ хабаадахаяа арсаба. Гүрэнэй ба ниитын предприятинуудай, эмхи зургаануудай алба хаагшадай эрхые таһаһан, ажал тухай хэдэ хэдэн хуулиин проектнүүдые парламентда баталуулха гэһэн правительствын һанаашалгые буруушааһанай тэмдэг болгон социалис парти иимэ ябуулга хэбэ.

3000000

Улаан-Үдын горзеленхозой коллективэй хүдэлмэрилэгшэд түрэл ниислэл хотынгоо 300 жэлэй ойдо зорюулан, 3.000.000 баглаа сэсэг ажалшадта барюулхань. ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: «Дружба» гэжэ нэрэтэй парк болохо газарта (Үдын урда тээ) сэсэгүүд һуулгагдажа байна. А. МАНТАЕВАЙ фото.

ХЭН БОЛОХОБШИ, ЗАЛУУ НҮХЭР?

ЗАЛУУ НАҺАН! Энэ үгэмнай мүнөөдэр, манай орондо коммунизм байгуулжа байһан үе сагта, симфони шэнги гоё һайханаар дуулданал.

Саһан дэнзэтэ Саяан уулын хормойдо, алтаар элбэг хойто зүгэй Баунта, Ангар, мянга түмэн хонёороо суурхаһан Борьёо, Жаргалантада, загаһаар баян Ярууна, булга хэрмээр баян Баргажанда—бэшэшье буряад дайдада ажаһуудаг аяар найма мянга гаран хүбүүд, басагад хэдэн хоногһоо дунда һургуули дүүргэхэеэ байна. Тэдэнэй урда ерээдүйн гайхамшагта үйлэ хэрэгүүд, агуу һайхан ажалай үргэн зам хүлеэжэ байна!

«Хэн болохобши?» гэһэн асуудалда олонхи хүбүүд, басагад сэхэ харюу үгэжэ шададаг байбашье, зарим залуу хүнүүдэй дунда һургуули дүүргэхэеэ байгаад, тоб байса харюусажа шададаггүйнь гайхалтай. Жэшээнь, һаяшаг, шалгалта эхилхын урдахана, Хориин, Сэлэнгын, Зэдын болон бусад аймагуудай һургуулинуудаар ябахадамнай, һургууляа дүүргээд хаана һураха, хүдэлхэеэ мэдэхэгүй һурагшад һургуули бүхэндэ ушараа һэн. Хориин дунда һургуули үглөө мүнөө дүүргэхэеэ байһан зуу гаран хүнһөө аяар хахадынь хаана ошохо, юу хэхэеэ мэдэхэгүй байшабад. Тиихэдэ зарим нэгэниинь нигэжэ харюусана: «Би врач болохо һанаатай хүм, теэд мүнөө жэлдэ конкурс ехэ байха гэлсэнэ, тиимэһээ мединститутда ошогдохогүй юм ха».

— Теэд юу хэхэ хүмши?—гэжэ саашань һонирхоходомнай:

— Конкурс багатай институдта туршаад үзэхэ хүн аабзаб,—гэжэ маргангяар харюусаа бэлэй.

Сэхыень хэлэхэдэ, конкурс багатай институдта туршаад үзөөшэд жэл бүри үсөөн бэшэ ушардаг. Жэшээнь, нёдондо Буряадай багшанарай институдай зарим факультедүүдтэ үнэхөөрөө конкурс бага байһан юм. Ушар тиимэһээ ондоо институдта түрүүшын шалгалта дээрэ унашоод, багшанарай институт худар гүйлдэһэн юм. Тэдэ хүнүүд урдань багша болохо дуратай ябаа гү? Үгы ааб даа! Ямаршье һаань институдтал ороходо гэжэ оролдоһон хэрэг шуу. Тиимэ хүнүүд багша болоод шадаха аал? Үгы, заяандаашье шадахагүй! Тэдэнэрэй олонхинь институдта абтаагүй һэн: олонхиниинь ород хэлээр диктант бэшэхэдээ 40—50 алдуу гаргаа, нүгөө зариманиинь багша болохо ямаршье бэлэдхэлгүй байшоо бэлэй. Тиимэ хүнүүд ямар багша болохо гээшэб!

Иимэрхүү ябадал юун дээрэһээ ушарнаб? Һургуулиин багшанарай, илангаяа классай хүтэлбэрилэгшэдэй, «Хэн болохобши?» гэжэ асуудалда анхаралаа багаар табидаг, саг үргэлжэ бүри эхин класснаа эхилжэ энэ шухала хүдэлмэри һулаар, хайша хэрэгээр ябуулдаг дээрэһээ болоно гэхэдэ алдуу болохогүй. Гэхэ зуура, олонхи түрэлхид тус асуудалда оройдоошье һаналаа табидаггүй, басаганайнгаа гү, али хүбүүнэйнгээ арбадахиие дүүргэхэдэнь иишэ тиишээ гүйлдэдэг, ахы хухы болодог зантай агша.

Залуушуулай институдта орохоёо эрмэлзэхэнь ойлгосотой ааб даа. Манай орондо, илангаяа залуу үетэнэй урда, эрдэмэй үүдэн үргэнөөр дэлеэтэй ха юм. Теэд хэн болохоёо үшөө һайса ойлгоогүй залуу хүнэй һургуули дүүргэһээр заал һаа ямар нэгэн институдта орохоо зүдхэдэгынь зүб гү? Буруу даа! Юундэб гэхэдэ, иимэ хүнүүд олонхи ушарта ороһон институдаа орхидог гү, али дүүргээдшье мүртэй һайн мэргэжэлтэ болодоггүй. Теэд залуу хүндэ хэн болохыень сэхэ харгы зам хэн заажа үгэхэб? Хүниие хүн болгоһон ажал хүдэлмэри заажа үгэхэл даа! Ажалай халуун тогоон соо бусалһан хүниие үнеэхи «хэн болохобши» гэдэг асуудалнай айлгахагүй бшуу. Энэ хэлэгшээе нэгэ жэшээ дээрэ харуулая.

Үрзанда Улаан-Үдын медицинскэ училищида нэгэ хүнэй орондо 6 хүн оролтын шалгалта бараа һэн (тэндэ жэл бүри конкурс ехэ байдаг). «Ши юундэ медик болохоёо дурлаабши?» гэһэн темэдэ 2—3 жэлэй саада тээ дунда һургуули дүүргэгшэд илангаяа һайнаар сочинени бэшээ һэн. Тэдэнэй дунда аяар холын Хурамхаан нютагһаа ерэһэн Дарима Н. сочинени соогоо иигэжэ бэшээ: «...Минии арбан гурба наһатай ябахадамни эжымни хүндөөр үбшэлжэ больницада ороо һэн. Би тэндэ эжытэеэ хамта байлсаа бэлэйб. Сагаан халаадтай врачнар болон сестранууд гайхамшагта ажалые хоёр нюдөөрөө харахадаа урмашажа, заатагүй медик болохоб гэжэ тангаригаа үгөө һэм. Хүнэй ами абарха, үбшэн хүндэ туһа хүргэхэ гээшэ ямар ехэ зол жаргал гээшэб? Минии һанахада, дэлхэй дээрэ медигһээ үлүү сэнтэй, хүндэтэй мэргэжэлтэ үгы ха».

Дарима басаган фельдшер болоод, һүүлээрнь хэдэн жэл ажаллаад, хирург болохо хүсэлэнтэй үлэрэй һанаан, һүниин зүүдэндэ абтанаб гэжэ бэшээ бэлэй. «Эрэ хүн зориһондоо, эхэнэр хүн эсхэһэндээ» гэдэг урданай үгэ мүнөө үедэ хуушараа: эхэнэр хүн зориһондоо хүрэдэг болоо ааб даа. Эгээ тиимэһээ холые зориһон Дарима басаган зориһондоо хүрэхэл байха.

Мүнөө жэлдэ хэзээ хэзээнэйхиһээ олон хүн дунда һургуули дүүргэхэнь, тиимэһээ манай Коммунис парти болон Советскэ правительство тэдэнэй һуралсалаа саашань үргэлжэлүүлхэ ба ажаллаха тушаа тусхай тогтоол гаргаһаниинь хүн бүхэндэ мэдээжэ. Тэрэ тогтоолой үндэһөөр манай республика дотор ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Дээдэ һургуулида ороогүй хүнүүдтэ саг зуурын жэлэй гү, али 6—8 һарын олон янзын курсанууд нээгдэхэ юм. Жэшээнь, Гэгээрэлэй министерство 300 хүниие курсада абажа, эхин һургуулиин багшанар, пионервожатанууд болон хүүгэдэй саадта ажаллаха хүмүүжүүлэгшэдые бэлэдхэхэ юм. Тиихэдэ Элүүрые хамгаалгын министерство—200 хүниие, Культурын министерство—100 хүниие һургаха түсэбтэй. Хамта дээрээ тиимэ курсануудта гурба мянга шахуу хүнүүд абтахаар хараалагдана.

Ушар тиимэһээ дунда һургуули дүүргэхэеэ байгшадай хахадһаа ехэнхинь ажалда гү, али элдэб янзын мэргэжэл абаха курсануудта абтаха ёһотой. Хүндэтэ залуу нүхэр, өөрынгөө дуратай мэргэжэл абаха үргэн харгы урдашни дура татама зула шэнги бадаржа байнал!

Д. ОШОРОВ,
Гэгээрэлэй министерствын инспектор.

СПОРТЫН ҺОНИН

МОНГОЛОЙ ШАТАРШАД—МАНАЙ АЙЛШАД

Манай республикын спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй Союзай Соведэй уряалаар Монголой Арадай Республикын шатаршад нүхэрэй ёһоной уулзалга үнгэргэхэеэ Улаан-Үдэ хото уржадэр ерэбэ. Хотымнай 300 жэлэй ойдо зорюулагдаһан энэ уулзалга июниин 19-һөө 24 болотор үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Аха дүү арадуудай шатаршадай дунда үнгэргэгдэдэг болоһон һонирхолтой энэ уулзалга гурбадахяа зарлагдаба.

1958 ондо айлшалһан Монголой шатаршад хүршэнэртөө 30:18 гэһэн тоотойгоор шүүгдэһэн юм. Харюугай наада үнгэргэхөөр Улаан-Баатар айлшалһан манай шатаршад уулзалгаяа 25,5:22,5 гэһэн тоотойгоор шүүжэ ерэһэн байгаа.

Һүүлэй долоон жэлэй туршада аха дүү арадуудаймнай шатаршад ехэ амжалтатай. Тэдэнэй дунда илангаяа залуу шатаршадай олон болоһониинь һайшаалтай.

1965 ондо Улаан-Баатарта үнгэргэгдэһэн уласхоорондын шатаршадай мүрысөөндэ хабаадалсаһан Мягмарсүрэн 18 шатаршадай дундаһаа 13 очко абажа, хоёрдохи һуури эзэлһэн байгаа. Тиигэжэ энэ нүхэрнай уласхоорондын мастерай нормо дүүргэһэн юм. Нүгөөдэ залуу шатаршан үй түмэн энэ уулзалгада хабаадалсахадаа, гроссмейстер Шамковичтой (СССР) 3—4-дэхи һуури хубаалдажа, баһал уласхоорондын мастерай нормо дүүргэһэн байна.

Манай республикын нэрэ солые шатарай мастерта кандидадууд Могордоев, Пинягин, Власов, Сумкин, Мельников, Самарин, Галданов, Мункуев, нэгэдэхи разрядтай эхэнэр шатаршад Гармаева, Улымжиева гэгшэд хамгаалха болонхой.

В. МАМИЛОВ.

ФУТБОЛ

ТҮРҮҮШЫН ГУРБАНДА ОРОЛСОБО

«Б» классай футболистнуудай дунда ээлжээтэ нааданиинь үнгэргэгдэбэ. Эндэ зарим команданууд найма, юһэдэхи, нүгөөдүүлынь арбадахи уулзалгаяа үнгэргэһэн байна. Тус тустаа 9-9 уулзалга үнгэргөөд ябаһан Ангарскын «Старт», Красноярскын «Локомотив» команданууд мүрысөөнэй таблицада түрүүшын хоёр һуури эзэлбэ. Эдэнэр аб адлихан—13-аад очкотой болоо. Арбан уулзалгаһаа 12 очкотой болоод ябаһан манай «Сэлэнгэ» командын футболистнууд мүнөөдөө гурбадахи һууридa гараба. Новокузнецкын «Металлург» юһэн уулзалгаһаа 12 очкотой болоошье һаа, сохижо оруулһан бүмбэгынгөө тоогоор «Сэлэнгэ» командын хойно гарана. Тиигэжэ эдэнэр дүрбэдэхи һуурида гараба. «Металлург» командын футболистнууд «Шахтертой» наадахадаа 1:0 тоотойгоор шүүгдэшоо. Мүнөө найман уулзалгаһаа арба нэгэн очкотой болоһон «Шахтерой» футболистнууд табадахи һуури эзэлнэ. Эрхүүгэй «Ангара», Павлодарай «Иртыш» команданууд баһал аб адлихан—арба-арбан очкотой, удаадахи һуурида гараба. Түрүүшынхинь юһэн, хоёрдохинь найман уулзалга үнгэргөөд ябана. «Иртыш» командын футболистнууд «Амур» бүлгэмэйхидтэй наадахадаа, уулзалгаяа 2:2 гэһэн тоотойгоор түгэсхэһэн байна.

Дундуурхи һуурида—наймадахида Рубцовскын «Торпедо» команда гаранхай. Эдэнэр юһэнһөө 9 очкотой болоһон. Юһэ—арбадахи һуурииe Шэтын «Забайкалец», Семипалатинскын «Цементник» команданууд эзэлнэ. Эдэ хоёр хоорондоо наадахадаа «цементнигэйхидынь» 2:0 тоотойгоор айлшадаа шүүһэн байна. Мүнөө эдэнэр 9-9 очкотой. Хабарһаа хойшо бараг һайнаар наадажа ябаһан Владивостогой «Океан» һүүлэй үедэ хойно хойноһоо шүүгдэжэ, найман уулзалгаһаа дүн хамтадань юһэн очкотой болоҗо, арба нэгэдэхи һуурида түригдэшэбэ. Арбан хоёрдохи һуурииe зургаан очкотой болоһон Благовещенскын «Амур» команда эзэлнэ. Найманһаа табан очкотой болоһон «Авангард» арбан гурбадахи һуурида гараба. Һүүлшын гурбан һуурииe тус тустаа 4-4 очкотой болоһон «Прогресс», «Рыбак», «Труд» команданууд эзэлнэ.

Мүнөөдэр манай «Сэлэнгэ» ээлжээтэ уулзалгаяа өөрынгөө стадион дээрэ үнгэргэхэнь. Айлшаар Прокопьевск городой «Шахтер» команда ерэнхэй.

ВЕЛОСИПЕД

„СПАРТАГАЙХИД" ЭРХИМЛЭЭ

Профсоюзуудай областной Совет велосипедээр түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөө үнгэргэбэ. Мүрысөөн хотымнай 300 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дээрэһээ олон спортсменүүдые хабаадуулжа шадаа.

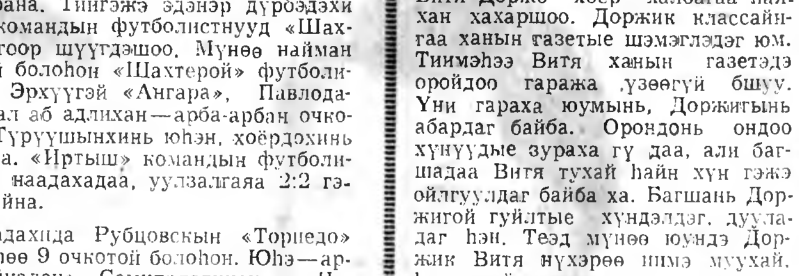
Эгээн түрүүлэн эхэнэрнүүд 20 километрэй зайда урилдахаар гарана. Эдэнэр соoһоо Бердникова («Спартак») бултанһаа урид фиништэ хүрэжэ, түрүү һуури эзэлнэ. Эдэнэрэй хойноһоо 50 километрэй зайда урилдаһан эрэшүүлэй дундаһаа «Труд» бүлгэмэй Бурлаков эрхимлээ. Тэрэ энэ зайгаа нэгэ час 17 минута 19 секунда соо гаталһан байна.

Мүрысөөнэй хоёрдохи үдэр эхэнэрнүүд 25, эрэшүүл 75 километрэй зайда урилдаа. Эхэнэрнүүд соoһоо «Локомотив» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Кашеева, Зеленовская, Малыгина гэгшэд бултанһаа һайн саг харуулжа, командаараа түрүү һуури эзэлһэн байна.

75 километрэй зай. Энэ зайе нэгэ час 52 минута 11 секунда соо гаталһан «Спартак» бүлгэмэй команда эрхимлээ. Эрхимлэгшэдһээ арбаад секундаар хожомдожо фиништэ ерэһэн «Локомотивай» спортсменүүд хоёрдохи һуури эзэлхэ болоно.

Хоёр үдэрэй мүрысөөнэй дүн гаргахада «Спартак» бүлгэмэй команда түрүү һуури эзэлээ. «Локомотив», «Ажалай резервын» команданууд удаадахи һуурида гараһан. Мүрысөөндэ эрхимлэһэн команда дамжуулгын кубок абаһан, спортсменүүдынь үнэтэ бэлэг, грамотануудаар шагнагдаһан байна.

Н. ИВАНОВ,
мүрысөөнэй главна судья.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: түрүү һуури эзэлһэн «Локомотив» бүлгэмэй эхэнэрнүүдэй команда.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Үхибүүдэй булан

ХЭНИИНЬ ЗҮБ, ХЭНИИНЬ БУРУУБ?

Би һаяхан городой арбан хоёрдохи һургуулиин нэгэ классай ханын газетэ хаража ехэл энеэгээ, ханяагаа бэлэйб.

Энеэхыньшье энеэгээб, теэд юундэ ханяагаабши гэхэдэ, би танил нүхэрэйнгөө тэндэ бузар булайгаар зурагдаатай байхыень харажархёоб. Зүб. Витя буруу юумэ хээ, тамхи татахада муу, муухай, жэрхэштэйшье. Тэндэ Витиие утын ута хамартайгаар зураһан. Тэрэ хамар соогуурнь паровозой хоолойгоор бааяһандал, уни утаан долгитон бутаржа байгаа һэн. Теэд амандаа зуугшань — баһал нэгэ палхагар бүдүүн карандаштал юумэ, тиимэ мүртөө зосооһоонь ямаршьеб даа хорхойнууд гараад, Витиин ама руу орохоо ябаһандал...

Витиин ухаан бодол — уураг тархи, ямар нэгэ намаг соохи хорхой шумуулнуудай исалһандал шэнги... Доорохи бэшэгынь — «Витимнай нихэдээл муу һурана, муухайгаар аашална» гэһэн тобшолол хэгдээтэй.

Зураг дорохи нэрэ, хэнэй юм ааб гэжэ һурагшалхадамни, элиржэ ерэхэдээ—Доржын байба.

Доржые би баһа таниха хүм. Доржик Витя хоёр ухаангүй нүхэсэдэг зон һэн. Үглөөгүүр хэшээлдээ ошоходоо тэдэ хоёр хүтэрэлдөөд ябаха, үйлсэ газаа харахадашни баһал суттаа ябадаг, эбтэй үүри зон юм.

Юундэ теэд эдэ хоёр тушаа үнгэрһэн сагта хэлэнэбши гэхэдэ, Витя Доржо хоёр халбагаа һаяхан хахаршоо. Доржик классайнгаа ханын газетые шэмэглэдэг юм. Тиимэһээ Витя ханын газетэдэ оройдоо гаража үзөөгүй бшуу. Үни гараха юумынь, Доржитынь абардаг байба. Орондонь ондоо хүнүүдые зураха гү даа, али багшадаа Витя тухай һайн хүн гэжэ ойлгуулдаг байба ха. Багшань Доржигой гуйлтые хүндэлдэг, дууладаг һэн. Теэд мүнөө юундэ Доржик Витя нүхэрөө иимэ муухай, һожоргүйгөөр зуража, үшөө олоной анхаралда табиха болоо юм гэһэн асуудал эндэ гаража ерэбэ.

Доржик энээнээ иигэжэ гэршэлнэ:

«Би Викторэй нүхэрби. Нүхэр лэ хадаа Витиие иимээр зурааб. Би эндэ Витиие муушалаа, муухайшалаагүйб, харин тэрээхэн дутагдалынь өөртэнь харуулха, уураг тархиинь «сэбэрлэхэ» гэжэ шиидээб. Викторэй портрет зурахын түлөө би тамхинай муу муухай талые уншажа, ойлгожо абаха гэжэ хэдэн олон номуудые шудалаа гээшэбиб! Тамхи татаад ханяажа байһан хүнүүдыешье хараа. Тэдэнтэй хөөрэлдөөдшье үзөөб. Юрэдөө булта: тамхинда бү орогты, муухайн лэ муухай хэрэг гэлдэжэ намда ойлгуулаа. Би энээнэй һүүлээр тамхин тухай Вититэй ехэ удаан хөөрэлдөө хээб. Туһа болоогүй.

Сэхыень хэлэхэдэ, Витиин тамхи таталгые намһаа бэшэ хэншье харадаггүй, мүн хараашьегүй юм. Болиш гэхэдэмни, Витя:—Намайе тамхи татана гэжэ хэншье мэдэхэгүй. Ши теэд минии эгээн һайн нүхэрнши—хэндэшье хэлэхэ, дуулгахагүйш. Бишни аргааханаар татахаб, «аймшагтай» нюусаар,—гээд Витя хармааанһаа папирос гаргаад, ама руугаа хэжэрхибэ. Би тэрээниинь аманһаань һуга татажа хаябаб. Витя баһа нэгые—би тэрээниинь. Витя үшөө ондооеые—би тэрээниинь... Витя сухалдашаба. Намайе шаажархиба. Би урдаһаань харюу үгэхэһөө байтагай, дуушье гараагүйб. Би теэд Витидэ шаалгаһандаа хорлохожо, тэрэнние ханын газетэдэ зураһан бэшэб. Хоёр гурбан жэл соо нюудагаар тамхи һорожо, уушхаяа мэнгиртүүлжэ дурандаа ябаа бшуу. Би яашье Витидэ ойлгуулжа ядааб. Теэд яаба хээбшье, Витиие тамхинһаань болюулха ёһотой һэм. Тэрэ хэмжээнүүдэймни нэгэн—энэ ханын газетын хуудаһанда дүрыень иимээр шэмэглээлбин даа,— гээд Доржик үнэн зүрхэнһөө намда хэлээдхибэ.

Энэ зурагай һүүлээр Витя Доржигоо элдэбээр зэмэлээ. Нэрыень гутаахa гэжэ ехэ оролдоо. Тиибэшье һаань, Доржик Витидэ сухалдаагүй. Витя тамхяа хаяха гэжэ хэбэрынь һанаа ха. Энэнь зүб хэмжээн байгаа.

Теэд таанадшье бодомжологты даа: эдэ хоёрой хэниинь зүб, хэниинь алдуу эндүү хэжэ ябаһан байгаа гээшэб?! Үнэн нүхэр гээшэ юунэй сэнтэйб, юунэй гэгшын холын хараатай гээшэб?!.

Хэрбээ Доржигой Витиeэ нюугаад ябаа һаань, Витя махабадаараа ямар амитан болохо һэм?! Энээн тухай гүнзэгыгөөр, дэлгэрэнгыгээр бодожо үзөөрэйгты, үхибүүд!

Пионер, совет һурагша аад, тамхи татадаг, теэд тамхи таталган гээшэмнай муухайһаа гадна, бэедэ муу зүйл байна бшуу. Энээниие һайнаар бодомжолжо үзөөрэйгты, хүндэтэ үхибүүд!

С. АНГАБАЕВ.

ШЭНЭ ЗҮЖЭГ БЭШЭГДЭБЭ

РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша, драматург Цырен Шагжинай нэрэ гансахан республика соогоо бэшэ, мүн ондоо тээгүүр мэдээжэ болонхой. Тэрэнэй зохёоһон «Будамшуу», «Шудхэртэй сүндүүг», «Хабарай дуун» гэһэн пьесэнүүд 14 хэлэн дээрэ оршуулагдан табигдаһан байха юм.

Цырен Галзутович Шагжин «Шэн зоригто» гэһэн шэнэ пьесэ бэшэжэ һаяхан дүүргэбэ. Тус пьесэ энэ үедэ хүн бүхэнэй сэдьхэл хүдэлгэжэ байһан темэ дээрэ — Вьетнамай баатарлиг арадта зорюулагдаһан байха юм.

Буряад драмын театр энэ зохёолые харуулхын тулада тушаан абаа. Тэрэниие Буряадай АССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Б. Аюшин театрайнгаа сценэ дээрэ табихаар бэлэдхэхэнь.

Ц. Шагжинай энэ пьесэ Москвада ород хэлэн дээрэ оршуулагдаба.

Н. МАТОРИН.

Ц-Б. БАДМАЕВ.

БАЙГАЛАЙ ЭРЬЕДЭ

Байгал далаймни
Долгиёо эбхэрүүлыш харьялса,
Баһал ерэбэб
бэетэ хүбүүншни шамхандаа.
Оёоргүй хүлгүй
гүнзэгы сооһоо удхалжа
Оньһото түүхэеэ.
шэнэ үльгэрөө захалыш даа.
Жэгтэй гээшэнь:
Байгалай эрьедэ зогсоходо,
Жэжэ юумэн
һанаанда угтаа ороногүй.
Садатараа эндэ
долги даляараа дайрахадань,
Сахали шэнги
ниидэн ябаһайб хашалангүй.

Далайн пароход
һүүлэмхи утаагаа һабануулһаар
Далда ороно
холын хирхагта аалиханаар.
Барилгашад һаяхан
палатка майхан татаад,
Бодхохоо зорёо
мантан химическэ комбинат.
Энеэдэн, дуулалдаан...
хүхюутэй согтой хүн зон.
Элдэбын машина
хүүенэ-наярна: гайхалтай,
Эршэ ороһондол
улам шааяна долгин:
Энэ —
хүнүүдтэ
альгаа ташана Байгалнай.

ЯАЖА ОЙГОО ГУТАА ҺЭМБИБ

Шог рассказ

Бага байгааб, найматай һэн хаб. Манайхин намаяа ород хэлэндэ һургаха гэжэ танил ород айлайдаа абаашаба гээшэ. Тала танил айлнай Шагалзуур нютагай Елбэрын сэлеэндэ ажаһуудаг һэн. Нютагтамнай дүтэ нааша һургуули һудар гэжэ байхагүй, харанхы балар сагай үе байгаа.

Тиихэдэ манайхин Хуни гэжэ нютагта үбэлжөөндөө байгаабди. Тала айлаймнай эзэн Паашха, эхэнэрынь Шүүрэ гэжэ нэрэтэйнүүд гээшэ һэн ха. Борька гэжэ намһаа ахамар, Ванька гэжэ намтай үеын хүбүүдтэй байгаа. Үшөө Дунька гэжэ намһаа холо дүү басагатай һэн.

Саһанай орожо, үбэлэй эхилжэ байхадань, танил тала ородойдоо абамни хашан хээрээ шаргада хүллөөд, үүсэлһэн харагшан үнеэнэйнгээ гуяыень ашаад, намайгаа хонин хүнжэл соо таһа орёожо, үшөө дээһэн аргамжаар зэдархагүйн тула уяад абаашадаг һэн.

Бинь тэндээ үбэлжэхэ байгаа һэн хаб. Талынгаа танил хүүгэдээр наадажа саг эльгээхэ гээшэмнай юун гэһэн ехэ жаргал байгааб даа.

Үбэл ородой ехэ һайндэр болобо. Ямаршье һайндэр һэм, бү мэдэе. Ород шажанай һайндэрнүүд олон ха юм даа. Һайндэртөө аргагүй ехээр бэлдөө һэн. Шүүшхэ гэжэ гахайгаа үүсэлбэ, Шүүрэ абгаймнай хэдэн үдэр амтатайханууд халааша, шаанги, хушуугаа хүргөөд долёожол байлтай, амтатайханууд юумэнүүдые алирһа, нэрһээр хээ бэлэй. Һайндэр эхилээ гээшэ һэн ха. Үдэшэлэн гэрээр дүүрэн айлшад ерэбэ. Бидэниие пеэшэн дээрэ гаргаад, амтатай халааша, шаанги үгөө агша һэн. Шүүрэ абгай стол дээрэ элдэбын хоол табиба. Табагаар дүүрэн шүүшхэ гахайн тарган болоһон мяхан бии болоособо.

Айлшад архи ууҗа байжа гахайн тарган мяха эдихэдээ, тэрээндээ амтатайхан хэбэртэй, шара нилдагар эдеэ шэл амһарта соoһоо халдахаажа, амтатайгаар шам-шум гэжэ байжа эдидэг байбад. Би тэрээниень харахадаа, шүлһөө нэрэ һурагүй гаргажал, хорхойтожол байгаа һэн хаб. Айлшадшье архи ууҗа, улаан зээрдэнүүд болонхой эдеэлжэ садаад, үшөө нэгэ айлда уригдажа ошохо болобод. Айлшад дэгэл хубсаһаяа үмдэжэ, хүндэлһэндэнь баярые хүргөөд, шуууялдаһаар гаража ошобод. Айлаймни эзэн эхэнэр хоёр ошолдобо. Шүүрэ абгай стол дээрэхи юумэеэ хам-хум гээд, бидэндэ табагтай мяха, үшөө юу хээ дээбшэлжэ үгөөд, эдеэлээд унтаарайгты гэжэ захяад, хойноһоонь гаража ошобод.

Бидэ сүлөөдэ табагта орожол мэдээ һэн аабзабди. Бинь гахайн мяханһаа һайншагхан хэршэмэг отолжо абаад, тугаарай хорхойтоһон шара юумэнһээнь нэгэ бага халбагаар дүүрэн удхаһан бэеэрээ мяхандаа түрхижэ, ама руугаа ябуулжал мэдээ һэм. Эй, долоо сохи ехэ! Аман соом гал түймэр боложо байна гү гэхээр. Хорлохо дарбиганахань аргагүй! Үшөө дээрэһээнь хоёр нюдөөрни уһа гүйшэбэ хаш. Амаяа бариад гүйжэ гараа һэм. Аман соохим хуу зулмашоо хэбэртэй.

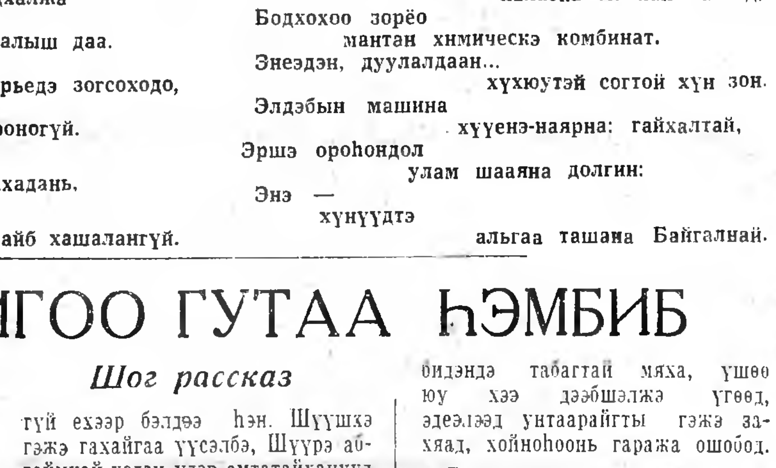
Ороходомни Борька Ванька хоёрни унажа дуһажа байжа намаяа наада баринад, Дунька юу ойлгохонь даа, алирһанай варенидэ зууралдажа һуугаа һэн. Миниишье юумэ эдихэ дуран гансата һалажа, хүйтэн уһаар амаяа зайлаад, пеэшэн дээрэ гаража унташоо бэлэйб. Хожом мэдэхэдэмни, горчица гээшэ гээ һэн. Тэрээнһээ хойшо горчица гэжэ хэлэхэдээ, аман соом халуу бусалаад, дарбиганаһаншуу болодог.

Б. НАМСАРАЙН.

Буряад ороной олон дабаануудай нэгые үгсэн ябахада...

П. ЯХНОВЕЦКИЙН

фотоэтюд

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Арад зоной элүүр энхын түлөө» гэһэн түрүү бэшэг. Г. Субботиной корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Гектар бүхэн үрэжэлтэй байха» гэһэн А. Ветошниковой корреспонденци. «Инструментальн дэргэдэхи бодолнууд» гэһэн Н. Деминэй бэшэг.

Гурбадахи хуудаһанда: Медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: наука, техникын шэнэ һонин тухай тусхай хуудаһан.

Редакцида ерэһэн бэшэг

ХҮНДЭТЭ НҮХЭД!

Улаан-Үдын аймагай «Улаан-Оронго» колхозой гэшүүн Б-Н. Будаевай долоотой хүбүүн Даши-Доржо май һарын 30-да ой соо төөришоо, олдоногүй.

Даши-Доржо хүбүүе бэдэрэлсэжэ, хаана ябаһыень үзэһэн, дуулаһан хүнүүд байбал, манайда дуулгажа туһалхыетнай гуйнабди.

Р. БИМБАЕВ,
колхозой парткомой секретариин орлогшо.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Басаган, хүрьгэн, зээнэр бэ шабинарнуудынь июниин 14-дэ буряадай хуушаной багш

ДЫЛЫКОВ
Базар Дылыковичэй

наһа бараһан тухай ехэ шаналалтайгаар мэдүүлнэ.

Н04468. Зак. № 501.